

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. SWOT ANALIZA GRADA KRIŽEVACA	4
3. RAZVOJNI DOKUMENTI POGRANIČNOG PODRUČJA	12
3.1. Regionalni operativni program Koprivničko-križevačke županije.....	13
3.2. Županijska razvojna strategija za razdoblje 2011.- 2013.	14
3.3. Prostorni plan Koprivničko-križevačke županije	15
3.4. Plan gospodarenja otpadom Koprivničko-križevačke županije	16
3.5. Plan navodnjavanja Koprivničko-križevačke županije	17
4. PREGLED SOCIJALNE I EKONOMSKE SITUACIJE	18
4.1. GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA.....	18
4.1.1. Reljef.....	18
4.1.2. Vodotoci	19
4.1.3. Klima	19
4.1.4. Zemljište	19
4.1.5. Šume	20
4.2. DEMOGRAFSKA STRUKTURA PODRUČJA	21
4.2.1. Stanovništvo	21
4.2.2. Dobna struktura stanovništva	21
4.3. OBRAZOVNI SUSTAV	23
4.3.1. Predškolski odgoj i obrazovanje	23
4.3.1.1. Dječji vrtić Križevci.....	24
4.3.1.2. Dječji vrtić Sv. Josipa	25
4.3.1.3. Dječji vrtić "Zraka sunca"	26
4.3.1.4. Dječji vrtić "Čarobna šuma".....	26
4.3.2. Osnovnoškolsko obrazovanje	27
4.3.2.1. Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci.....	28
4.3.2.2. Osnovna škola "Vladimir Nazor" Križevci.....	28
4.3.3. Srednješkolsko obrazovanje	30
4.3.3.1. Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci.....	30
4.3.3.2. Srednja škola "Ivan Seljanec" Križevci.....	30
4.3.3.3. Srednja gospodarska škola Križevci	31
4.3.4. Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija djece s poteškoćama u razvoju	32
4.3.5. Glazbeno obrazovanje	33
4.3.6. Visokoškolsko obrazovanje	34
4.3.7. Cjeloživotno obrazovanje	35
4.3.8. Smještaj učenika srednjih škola.....	36
4.4. ZDRAVSTVENA, SOCIJALNA I CIVILNA ZAŠTITA	37
4.4.1. Zdravstvena zaštita	37
4.4.2. Socijalna skrb.....	38
4.4.2.1. Centar za socijalnu skrb Križevci	39
4.4.2.2. Gradsko društvo Crvenog križa Križevci	40

4.4.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Križevci	42
4.4.2.4. Skrb za umirovljenike i osobe treće životne dobi	42
4.4.2.5. Skrb za osobe s invaliditetom	43
4.4.2.6. Skrb za oboljele, žrtve nasilja i preventivni programi	44
4.4.2.7. Braniteljske udruge	45
4.4.3. Civilna zaštita i vatrogastvo	46
4.4.3.1. Civilna zaštita	46
4.4.3.2. Vatrogastvo	46
4.5. INFRASTRUKTURA	48
4.5.1. Prometna infrastruktura	48
4.5.2. Vodoopskrbna mreža	49
4.5.3. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	51
4.5.4. Plinska mreža	53
4.5.5. Zbrinjavanje otpada	53
4.5.5.1. Regionalni centar za gospodarenje otpadom "Piškornica"	54
4.6. GOSPODARSTVO	56
4.6.1. Poslovanje trgovačkih društava	57
4.6.2. Poslovanje obrta	59
4.6.3. Zaposlenost	60
4.6.4. Potpore poduzetništvu i obrtništvu	62
4.7. POLJOPRIVREDA	62
4.8. KULTURA I SPORT	72
4.8.1. Kultura	72
4.8.1.1. Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci	72
4.8.1.2. Gradski muzej Križevci	73
4.8.1.3. Udruge u kulturi	73
4.8.2. Sport	74
4.9. TURIZAM	77
5. ZAKLJUČAK	80

1. UVOD

U okviru programa prekogranične suradnje IPA Mađarska-Hrvatska, Grad Križevci zajedno sa mađarskim partnerom Dél-Dunántúli Terület-és Gazdaságfejlesztő Nonprofit Kft provodi projekt *DESONE - Izrada regionalnih programa i planova za dostizanje više razine razvoja društva i podizanje standarda u mikro-regiji Barcs i Koprivničko-križevačkoj županiji*. Kroz navedeni program Europska unija sufinancira 85% ukupne vrijednosti projekta DESONE, čiji je glavni cilj izrada zajedničke strategije razvoja gradova Križevaca i Barcsa za dugoročno rješavanje socijalnih i ekonomskih pitanja, i to prvenstveno zbog njihove geografske blizine te sličnih demografskih, socijalnih i ekonomskih obilježja.

Jedna od projektnih aktivnosti je definiranje polazišta - socijalnog i ekonomskog stanja u oba grada, kroz izradu detaljnih analiza situacije po sektorima. Po provedbi spomenutih analiza i utvrđivanju sličnosti i različitosti u problemima i potrebama stanovništva oba grada, pristupit će se izradi zajedničkog plana rada i rješavanja identificiranih problema. U izradu strategije razvoja uključit će se i predstavnici civilnog društva, nacionalnih manjina i udruga, koji će imati priliku izraziti svoje mišljenje i potrebe skupine koju predstavljaju. Kao završni dio projekta, planirano je predstavljanje studije građanima kroz tri radionice namijenjene udrugama, ustanovama i drugim članovima civilnog društva, gdje će biti predstavljene i mogućnosti njihovog uključivanja u projekte prekogranične suradnje s ciljem poboljšanja socijalne i ekonomske situacije na cijelom području.

Analiza socijalne i ekonomske situacije u Križevcima izrađena je u Upravnom odjelu za gospodarstvo i financije Grada Križevaca na temelju informacija i podataka prikupljenih na sastancima sa predstavnicima ustanova i udruga s područja zdravstva, socijalne skrbi, obrazovanja, gospodarstva, kulture, sporta, turizma i drugih sektora te daje pregled socijalne i ekonomske situacije u Križevcima. Dokument započinje SWOT analizom Grada Križevaca te kroz sljedeći, središnji, dio detaljno obrađuje stanje po pojedinim sektorima uz naznaku postojećih problema i potreba koje je dugoročno nužno riješiti. Analiza socijalne i ekonomske situacije na području Grada Križevaca predstavljat će polazište za izradu Strategije razvoja Grada Križevaca, kao dio zajedničke strategije razvoja gradova Križevaca i Barcsa.

2. SWOT ANALIZA GRADA KRIŽEVACA

SNAGE

Geografske karakteristike područja

- umjerena klima
- dovoljna količina padalina
- bogatstvo šuma
- kombinacija ravničarskog i brežuljkastog reljefa
- velike zalihe podzemnih pitkih voda izuzetne kvalitete
- nezagađeno poljoprivredno zemljište
- nema prijetnje od velikih prirodnih nepogoda (poplave i sl.)
- tlo pogodno za voćarstvo i vinogradarstvo
- blizina Zagreba i drugih većih gradskih središta
- blizina Mađarske i europskih tržišta

Ljudski resursi

- vrijedni, marljivi ljudi, razvijene radne navike
- gostoljubivost i ljubaznost lokalnog stanovništva
- zadovoljavajući broj osoba sa srednjoškolskim strukovnim obrazovanjem za širok spektar proizvodnih i prerađivačkih djelatnosti

Obrazovni sustav

- zadovoljavajući kapaciteti i standardi predškolskog odgoja
- dobro razvijena mreža srednjih škola
- prisutnost visokoobrazovne ustanove duge tradicije
- razvijen sustav programa za cjeloživotno obrazovanje

Zdravstvena, socijalna i civilna zaštita

- dobro organizirana socijalna skrb
- organizirana pomoć u kući za starije i nemoćne osobe
- organizirano prikupljanje pomoći za osobe u stanju socijalne potrebe
- preventivni rad udruga za sprečavanje nasilja, ovisnosti, itd.

Infrastruktura

- u većem dijelu samog grada izgrađena je kompletna komunalna infrastruktura (kanalizacija, vodovod, plinovod)
- dobra prometna povezanost sa okolnim gradskim središtima
- na glavnom željezničkom prometnom pravcu Rijeka-Zagreb-Budimpešta
- izgradnja autoceste A12 Zagreb-Križevci-Koprivnica
- riješeno pitanje odlaganja svih vrsta otpada i odvojeno sakupljanje otpada
- područje je prostorno-planski uređeno

Gospodarstvo

- izgrađene i opremljene tri poduzetničke zone
- veliki broj malih poduzetnika
- duga tradicija obrtništva i metaloprerađivačke industrije
- fleksibilnost i brzo prilagođavanje tržišnim uvjetima
- poticajne mjere za razvoj poduzetništva (kreditna linija "Križevački poduzetnik", olakšice i poticajne mjere za ulagače u gospodarstvu)

Poljoprivreda

- duga tradicija u stočarskoj proizvodnji te razvijeno stočarstvo
- dobro razvijena poljoprivredna infrastruktura te prateći obrazovni i znanstveni programi (Srednja gospodarska škola, Visoko gospodarsko učilište Križevci, Hrvatska poljoprivredna agencija, Veterinarski zavod Križevci, Središnji laboratorij za kontrolu mlijeka, Centar za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske)
- educirana radna snaga u poljoprivredi

Kultura i sport

- bogata kulturna i povijesna baština, velik broj sakralnih objekata
- tradicionalni kulturni programi
- razvijena mreža institucija i udruga na području kulture
- raspoloživost adekvatnih kadrova
- razvijen amaterski i rekreacijski sport

Turizam

- lijep i sačuvan krajolik
- bogatstvo kulturnih i povijesnih spomenika
- tradicionalne manifestacije

SLABOSTI

Geografske karakteristike područja

- loša kvaliteta zemljišta (4. i 5. klasa)

Ljudski resursi

- dobna struktura stanovništva
- veliki postotak stanovništva sa završenom samo osnovnom školom ili manje
- nizak postotak visokoobrazovanog stanovništva
- negativan prirodni priraštaj
- relativno visoka nezaposlenost
- niska neto primanja stanovništva

Obrazovni sustav

- nedovoljan prostor za osnovnoškolsko obrazovanje
- srednjoškolsko obrazovanje ne prati dovoljno potrebe privrede
- neriješen prostor Gimnazije i Srednje gospodarske škole
- nedostatak kabineta i praktikuma u osnovnim i srednjim školama
- nedostatak smještajnih kapaciteta za učenike i studente - postojeći Učenički dom u lošem stanju

Zdravstvena, socijalna i civilna zaštita

- neorganiziranost Doma zdravlja i Hitne medicinske pomoći, nedovoljan broj timova te često mijenjanje kadrova koji nisu dovoljno educirani
- visoki troškovi zdravstva zbog visoke dobi stanovništva
- nedostupnost specijalista na području Grada

Infrastruktura

- ruralni dio jedinice lokalne samouprave nije dovoljno pokriven komunalnom i prometnom infrastrukturom (veliki dio neasfaltiranih nerazvrstanih cesta)
- veliki broj naselja iziskuje veliku prometnu mrežu - visoki troškovi gradnje i održavanja infrastrukture
- stara infrastruktura
- neuređena mreža autobusnih stajališta u ruralnom području
- centralizacija institucija u javnom sektoru u većim gradskim središtima (ukidanje Općinskog suda u Križevcima, pripajanje Doma zdravlja i Hitne medicinske pomoći)

Gospodarstvo

- zastarjela oprema i tehnologija
- nedostatna informatička pismenost radne snage
- odsutnost prehrambeno-prerađivačke industrije
- nedovoljan interes kod mladih za pokretanje vlastitog posla i samozapošljavanje
- nedovoljno razvijen sustav inkubacije malih i srednjih poduzeća
- mali broj tvrtki koje spadaju u kategoriju srednjih poduzeća (3) i velikih poduzeća (2), koje bi bile okosnica razvoja poduzetništva
- niska potrošačka snaga lokalnog stanovništva

Poljoprivreda

- usitnjeni posjedi, mala veličina pojedinačnih parcela i njihova međusobna velika udaljenost
- nepostojanje aukcijske dvorane za stočarstvo
- značajan dio infrastrukture u privatnom vlasništvu izgrađen je bez odgovarajućih dozvola, veliki je broj objekata koji nisu upisani u vlasničke knjige, zbog čega vlasnici takvih objekata neće moći dobiti potpore za poljoprivredu iz europskih fondova
- pad seoskog stanovništva i neadekvatna dobna struktura sudionika obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

Kultura i sport

- visoki troškovi "hladnog pogona" ustanova u kulturi
- neadekvatnost i nedostatnost prostora za ustanove u kulturi
- neadekvatna i nedostatna sportska infrastruktura

Turizam

- neadekvatna turistička infrastruktura, nema centralnog mjesta za turizam
- nedovoljno smještajnih kapaciteta
- nedovoljno kadrova u turizmu i turističkih djelatnika sa adekvatnim obrazovanjem
- nedostatak konferencijskih prostora
- Turistička zajednica smještena u neodgovarajućem prostoru
- nedovoljna izgrađenost biciklističkih staza, konjičkih staza, šetnica, planinarskih staza i staza za brdski biciklizam
- nedovoljno afirmiran vinski turizam
- nedostatna promidžba i marketing turističkih manifestacija i brendiranje Grada
- neadekvatna interpretacija i signalizacija turističkih atrakcija (putokazi, table s natpisima i opisima i sl.)

PRILIKE

Geografske karakteristike područja

- blizina velikih gradskih središta, prvenstveno Zagreba i dobra prometna povezanost stvaraju brojne mogućnosti za razvoj Grada
- razvoj izletišta na području Grada – jezero Čabraji
- ispitivanje geotermalnih izvora

Ljudski resursi

- fleksibilnost kadrova prema usvajanju novih znanja i vještina
- prekvalifikacija ljudi prema potrebama tržišta

Obrazovni sustav

- mogućnost daljnjeg razvoja agronomskog visokog školstva, uvođenje novih programa
- privlačenje visokoškolskih ustanova iz Zagreba i ostalih sveučilišnih centara - otvaranje podružnica ili praktikuma u Križevcima, stvaranje studentskog kampusa
- uspostava međunarodne suradnje između obrazovnih ustanova, provođenje programa razmjene učenika i osoblja

Zdravstvena, socijalna i civilna zaštita

- uspostava novih socijalnih programa, kao što je osiguranje smještaja i pronalaženje zaposlenja za osobe bez roditeljske skrbi po stjecanju punoljetnosti

Infrastruktura

- mogućnost korištenja EU fondova u financiranju izgradnje
- neiskorišteni postojeći objekti koje je moguće renovirati i staviti u funkciju
- korištenje sekundarnih sirovina
- razvoj središnjeg centra za poticanje tehnologije i inovacija
- mogućnost gradnje stambeno-poslovnih objekata u centru grada

Gospodarstvo

- razvoj kooperacija malih i velikih proizvođača i prerađivača
- mali pogoni koji se brzo mogu prilagoditi tržišnim potrebama
- daljni razvoj gospodarskih zona
- korištenje EU fondova za gospodarstvo od strane malih i srednjih poduzetnika
- mogućnost povećanja izvoza u drvnoj i prehrambenoj industriji

Poljoprivreda

- pokretanje ekološke proizvodnje

Kultura i sport

- uređenje sportskih objekata i terena
- modernizacija kulturne i povijesne baštine i aktivno korištenje za nove funkcije

Turizam

- mogućnost razvoja ruralnog turizma kroz seoska poljoprivredna gospodarstva i vikend-programe
- razvoj konjičkog turizma i dugih jahačkih ruta
- razvoj vinskog turizma
- mogućnost razvoja religijskog turizma
- mogućnost razvoja poslovnog turizma (konferencijske dvorane – poslovni seminari, konferencije, sajmovi i sl.)
- mogućnost daljnjeg korištenja EU fondova za turizam
- izgradnja uslužnih sadržaja uz glavne turističke atrakcije

PRIJETNJE

Geografske karakteristike područja

- mogućnost potresa zbog trusnog područja
- prekomjerno crpljenje podzemnih voda
- zagađenje vode i tla zbog postojanja industrijskih pogona
- zagađenje poljoprivrednih površina zbog prekomjerne upotrebe umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava
- devastacija ili zapuštanje prirodnih resursa

Ljudski resursi

- "odljev mozgova"
- pad zaposlenosti
- daljni pad prirodnog priraštaja stanovništva

Obrazovni sustav

- nedovoljan interes učenika za pojedine srednje škole

Zdravstvena, socijalna i civilna zaštita

- nedovoljan broj zdravstvenih djelatnika u budućnosti

- nedostatak finansijskih sredstava, nedovoljna ulaganja
- povećani broj socijalnih slučajeva

Infrastruktura

- nemogućnost održavanja dostignutih standarda
- nedovoljna nova ulaganja

Gospodarstvo

- nesnalaženje poduzetnika u prilikama otvaranja tržišta prema EU
- gašenje tradicionalnih obrta
- nedostatak investicija

Poljoprivreda

- nesnalaženje poljoprivrednika u prilikama otvaranja tržišta prema EU

Kultura i sport

- smanjen interes za kulturu zbog novih tehnoloških dostignuća
- nedovoljna sredstva za održavanje kulturnih i sportskih objekata

Turizam

- nedovoljan interes lokalnog stanovništva za razvoj ruralnog turizma i za daljnje obrazovanje u turizmu
- nedovoljna ulaganja u razvoj turizma

3. RAZVOJNI DOKUMENTI POGRANIČNOG PODRUČJA

Četiri hrvatske županije graniče sa Republikom Mađarskom: Međimurska, Koprivničko-križevačka, Virovitičko-podravska i Osječko-baranjska. Ključni razvojni dokumenti hrvatsko-mađarskog pograničnog područja u hrvatskim županijama obuhvaćaju:

Osječko-Baranjska županija

- Županijska razvojna strategija 2011.-2013., koju prate Akcijski plan provedbe ŽRS i Komunikacijska strategija provedbe i praćenja ŽRS
- Prostorni plan Osječko-baranjske županije
- Plan navodnjavanja Osječko-baranjske županije
- Program zaštite okoliša za područje Osječko-baranjske županije
- Plan gospodarenja otpadom u Osječko-baranjskoj županiji za razdoblje 2007. - 2014.
- Plan sanacije otpadom onečišćenog tla i neuređenih odlagališta otpada
- Regionalni operativni program

Virovitičko-podravska županija

- Županijska razvojna strategija 2011.-2013. godine

Međimurska županija

- Regionalni operativni plan Međimurske Županije
- Županijski program djelovanja za mlade Međimurske županije
- Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.
- Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije

Koprivničko-križevačka županija

- Županijska razvojna strategija za razdoblje 2011.- 2013.
- ROP - regionalni operativni plan Koprivničko-križevačke županije
- Prostorni plan Koprivničko-križevačke županije
- Plan gospodarenja otpadom
- Plan navodnjavanja Koprivničko-križevačke županije

3.1. REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Regionalni operativni program Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2006.-2013.¹ prvi je strateški dokument i polazište razvoja Koprivničko-križevačke županije, a sadržava sljedeće sastavne dijelove:

- osnovnu analizu stanja na području Koprivničko-križevačke županije;
- SWOT analizu (analiza razvojnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijatnji);
- županijsku razvojnu viziju i strateške ciljeve;
- strategiju razvoja, odnosno prioritete i mjere;
- analizu usklađenosti ROP-om određenih ciljeva/prioriteta/mjera s nacionalnim razvojnim ciljevima i razvojnim ciljevima i načelima EU;
- analizu razvojnih projekata i projektnih ideja prikupljenih u prvom pozivu za kandidiranje projekata za mrežu projekata ROP-a;
- predviđanja razvojnih učinaka primjene ROP-a;
- plan provedbe predložene strategije s institucijama zaduženim za provedbu predloženih aktivnosti te opis provedbenih mehanizama;
- metodologiju za praćenje i vrednovanje provedbe predviđenih aktivnosti s indikatorima uspješnosti ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Osnovna analiza daje pregled stanja, trendova, problema i potreba Koprivničko-križevačke županije, strukturirano u sljedeća četiri osnovna područja:

- prirodni resursi, okoliš i infrastruktura;
- gospodarstvo (struktura gospodarstva, analiza važnijih gospodarskih sektora, prostorni raspored gospodarskih djelatnosti, vanjskotrgovinska razmjena, ulaganja, zapošljavanje);
- društvene djelatnost (obrazovanje, zdravstvo, socijalna skrb, kultura) i
- područje upravljanja razvojem (civilno društvo, međuzupanijska, prekogranična i međuregionalna suradnja).

¹ Dostupno na http://kckzz.hr/user_content/documents/ROP_2006-2013.pdf

3.2. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA ZA RAZDOBLJE 2011.- 2013.

Županijska razvojna strategija za razdoblje 2011. – 2013.² predstavlja nadogradnju ROP-a i smjernice za budući razvoj županije. Prema uvodnom dijelu strategije, "Osnovni smjerovi razvoja Koprivničko-križevačke županije do 2013. godine svakako su konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju, unapređenje i razvoj turističkih resursa, očuvan okoliš za buduće generacije i razvijeni ljudski resursi kao nositelji sveukupnog razvoja"³. Strategija je podijeljena u osam cjelina.

Kroz prvi dio provedena je analiza/ocjena stanja, koju čini analiza položaja, demografskih i prirodnih obilježja, okoliša, infrastrukture, gospodarstva, tržišta rada, društvenih djelatnosti, civilnog društva, upravljanja razvojem te svih oblika suradnje. Drugi dio prikazuje rezultate provođenja ROP 2006.-2013., u trećem dijelu provedena je SWOT analiza županije, a u četvrtom dijelu definirana je vizija, strateški ciljevi, prioriteta i mjere. Peti dio prikazuje politiku županije prema posebnim područjima, koja obuhvaćaju potpomognuta područja, ruralna područja i pogranična područja. Šesti dio Strategije čini financijski plan, čija je svrha pružiti osnovne informacije o financijskim parametrima potrebnim za financiranje aktivnosti predviđenih dokumentom za razdoblje do kraja 2013. godine. Financiranje aktivnosti planirano je iz osnovnog izvora - proračuna Koprivničko-križevačke županije te dodatnih izvora, kao što su sredstva ministarstava/institucija s nacionalne razine, sredstva jedinica lokalne samouprave te sredstva EU pretprijetnih fondova. Sedmi dio obuhvaća provedbu županijske razvojne strategije, gdje je PORA Razvojna agenciju Podravine i Prigorja odabrana za regionalnog koordinatora ispred Koprivničko-križevačke županije, kao institucija zadužena za koordinaciju te poslove poticanja i koordinacije regionalnog razvoja na području Županije. Nadalje, tu su definirani poslovi i institucionalni okvir za provedbu Županijske razvojne strategije. Kako bi se osigurala učinkovitost i transparentnost provedbe Strategije, u osmom dijelu razrađen je sustav praćenja i izvještavanja, koji, između ostalog, obuhvaća: praćenje efikasne i pravovremene provedbe aktivnosti i mjera, koordinaciju s dionicima o provedbi definiranih aktivnosti, informiranje šire javnosti o provedbi, izradu i podnošenje izvještaja o provedenim aktivnostima, osmišljavanje novih aktivnosti te ciljeva, prioriteta i mjera nastalih na temelju iskustava.

² Dostupno na http://www.kekzz.hr/user_content/documents/Zupanijska_razvojna_strategija.pdf

³ Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2011. – 2013., str. 4

3.3. PROSTORNI PLAN KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, Koprivničko-križevačku županiju nastanjuje 124.467 stanovnika, od čega 21.498 stanovnika živi u graničnom području. Županija obuhvaća ukupno 1.746,4 km² što daje prosječan broj stanovnika/km² od 71,3 na području cijele Županije. Tri grada Koprivnica, Križevci i Đurđevac zajedno zauzimaju površinu od 511,85 km², što daje prosječan broj stanovnika/km² od 121,5 u navedenim gradovima. Od tri grada u Županiji, Grad Križevci prostire se na daleko najvećoj površini od 263,72 km², dok Grad Đurđevac zauzima 157,19 km², a Grad Koprivnica 90,94 km².

Prostorni plan Koprivničko-križevačke županije⁴ na razini Županije u prvom dijelu uređuje eksploataciju mineralnih sirovina, komunalnu infrastrukturu i zbrinjavanje otpada, zaštićenu graditeljsku i prirodnu baštinu. Drugi dio Prostornog plana čine odredbe za provođenje. Navedene su planirane prometne građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku na prostoru Županije, od kojih je od važnosti za Križevce u kategoriji cestovnih građevina potrebno istaknuti brzu cestu (odnosno autocestu) Vrbovec – Križevci – Koprivnica – Republika Mađarska. Kod željezničkih građevina za Križevce je važna izgradnja drugog kolosijeka na dijelu željezničke magistralne glavne pruge I. reda Gyékényes – Botovo – Koprivnica – Dugo Selo.

Prostorni plan definirao je i minimalne sadržaje koji moraju biti zastupljeni u pojedinim kategorijama središnjih naselja. Križevci su definirani kao manje razvojno središte (manje regionalno središte jače razvijenosti) s brojem stanovništva utjecajnog i gravitacijskog područja 40.000 – 50.000 te brojem stanovnika središnjeg naselja 10.000-15.000 i radijusom utjecaja središnjeg naselja do 30 km. Prema tome su definirani sljedeći minimalni sadržaji: ispostave županijskih ureda, Općinski sud, viša škola, srednje škole, učenički dom, muzej, dom zdravlja, dječji vrtići, centar pošta (operativna jedinica), veći broj banaka, hipermarketi, športske dvorane, bazen.

⁴ Dostupno na <http://www.kekzz.hr/Zupanijska-uprava/dokumenti>

3.4. PLAN GOSPODARENJA OTPADOM KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Plan gospodarenja otpadom⁵ donijela je Županijska skupština na sjednici 10. srpnja 2008. godine, kao dokument koji uređuje pitanje zaštite okoliša u Županiji. U Planu je opisano postojeće stanje gospodarenja otpadom, koje bi se moglo opisati kao djelomično zbrinjavanje koje podrazumijeva prikupljanje, fragmentirano skladištenje i odlaganje otpada na odlagališta. Definirani su ciljevi gospodarenja otpadom, koji se mogu sažeti kao smanjivanje količine otpada, gospodarenje proizvedenim otpadom na principima održivnog razvoja i iskorištavanje otpada za proizvodnju energije. Nadalje, definirane su sljedeće smjernice strategije gospodarenja otpadom na razini Županije:

- pokriti cijelo područje Županije organiziranim odvozom komunalnog otpada;
- sanirati i zatvoriti sva nekontrolirana i kontrolirana odlagališta;
- povećati stupanj reciklaže otpada – svaka jedinica lokalne samouprave treba formirati reciklažno dvorište i omogućiti odvojeno sakupljanje otpada;
- na području Županije organizirati jedan Centar gospodarenja otpadom sa mogućim formiranjem pretovarnih stanica;
- trajno poboljšavati obradu otpada.

Predviđeno je uvođenje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom s krajnjim ciljem uspostave centralne lokacije gospodarenja otpadom te izgradnjom pretovarnih stanica, reciklažnih dvorišta i dr. Planirana je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom na području jedinice lokalne samouprave Koprivnički Ivanec "Piškornica". Nadalje, do uspostave regionalnog centra gospodarenja otpadom koristit će se postojeće lokacije za odlaganje otpada, koje ujedno predstavljaju i moguće lokacije za izgradnju pretovarnih stanica nakon uspostave regionalnog centra. U Đurđevcu je planirano formiranje reciklažnog dvorišta, a u Križevcima i Koprivnici proširenje postojećih. Za sabiralište animalnog otpada definirana je moguća lokacija u Općini Sv. Petar Orehovec.

⁵ http://www.kekzz.hr/user_content/documents/Plan%20gospodarenja%20otpadom%20KKŽ_2008_2015.pdf

3.5. PLAN NAVODNJAVANJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Plan navodnjavanja Koprivničko-križevačke županije⁶ ima za cilj definirati smjernice, kriterije i ograničenja za planski razvoj navodnjavanja pojedinih područja, prijedlog njegove fazne realizacije, izvore financiranja, kao i upravljanje te gospodarenje vodnim resursima u svrhu navodnjavanja. Predloženi su projekti za uključivanje u plan navodnjavanja do 2020. godine i to navodnjavanja sa zahvatima iz rijeke Drave u područjima Legrad, Đelekovac, Veliki Pažut, Drnje, Hlebine te projekti navodnjavanja s izvorima vode iz akumulacija Koljak, Vojakovec, Miholjevac, Prugovac, Donji Kolarec, Novi Glog, Vratno.

⁶ Dostupno na http://www.kckzz.hr/user_content/documents/Plana%20navodnjavanja.pdf

4. PREGLED SOCIJALNE I EKONOMSKE SITUACIJE

4.1. GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA

Grad Križevci jedan je od tri grada u Koprivničko-križevačkoj županiji. Smješten na sjeverozapadnom dijelu Hrvatske te pripada prostoru Panonske Hrvatske. Područje Grada Križevaca zauzima površinu od 263,72 km² i ubraja se u veća gradska područja te čini 15,0% sveukupne površine Koprivničko-križevačke županije. Kao jedinica lokalne samouprave obuhvaća 60 naselja: Apatovec, Beketinec, Bojnikovec, Bukovje Križevačko, Carevdar, Cubinec, Čabraji, Dijankovec, Dedina, Doljanec, Donja Brckovčina, Donja Glogovnica, Donji Dubovec, Đurđić, Erdovec, Gornja Brckovčina, Gornja Glogovnica, Gornji Dubovec, Gračina, Ivanec Križevački, Jarčani, Karane, Kloštar Vojakovački, Kostadinovac, Križevci, Kučari, Kundevac, Lemeš, Lemeš Križevački, Majurec, Male Sesvete, Mali Carevdar, Mali Potočec, Mali Raven, Marinovec, Mičijevac, Novaki Ravenski, Novi Bošnjani, Novi Đurđić, Osijek Vojakovački, Pavlovec Ravenski, Pesek, Podbrđani Vojakovački, Podgajec, Poljana Križevačka, Povelčić, Prikraj Križevački, Ruševac, Srednji Dubovec, Stara Ves Ravenska, Stari Bošnjani, Sveta Helena, Sveti Martin, Špiranec, Većeslavec, Velike Sesvete, Veliki Potočec, Veliki Raven, Vojakovac, Vujići Vojakovački i Žibrinovec.

Područje Grada Križevaca, kao i područje cijele Koprivničko-križevačke županije, prema geografskim karakteristikama predstavlja spoj triju različitih geografskih cjelina (rašćlanjivanje prostora na osnovi obilježja prostora) i to:

- gorski i brdovit prostor;
- brežuljkasti i rebrasti prigorski prostor (kao dio Kalničkog gorja) i
- ravničarski dio Sjeverozapadne Hrvatske⁷.

4.1.1. Reljef

Područje Grada Križevaca prema reljefnim obilježjima krajolika moguće je podijeliti u nekoliko cjelina⁸:

- *Sjeverni dio Grada*, kao nastavak Kalničkog gorja koje se pruža u pravcu jugozapad - sjeveroistok, pretežno je gorski i brdoviti krajolik (iznad 300 m nadmorske visine),

⁷ Podaci preuzeti iz Prostornog plana uređenja Grada Križevaca. Dostupno na <http://www.krizevci.hr/images/file/GUPiPPUG/PPUG%20Krizevci.pdf>

dosta pošumljen i slabije naseljen, pogodan kao turističko - rekreacijsko područje, izletište, lovište i sl. Tu su veća naselja Apatovec i Osijek Vojakovački.

- *Ocjediti brežuljkasti i rebrasti kraj južnog prigorja Kalničke gore*, prosječne nadmorske visine 150 - 300 m, raščlanjen udolinama brojnih potoka (Veliki potok, Črnc, Kamešnica, Glogovnica s pritocima Tremovački potok i drugi), čini manje plodno zemljište pogodno za vinogradarstvo, voćarstvo i sl. Ovo područje proteže se naseljima od Velikog Ravna na jugozapadnom području preko Sv. Helene, Gornje i Donje Glogovnice, Ivanca Križevačkog pa do Carevdara na istočnom dijelu Grada.
- *Nizinsko područje*, koje se proteže uz rijeku Glogovnicu i neke druge manje vodotoke je ravničasti kraj sa oranicama, livadama i šumama. To je dobro naseljen kraj, najniži dio područja koje pokriva Grad (ispod 150 m nadmorske visine) i njime prolazi najvažnija prometna infrastruktura kojom je Grad povezan s drugim krajevima. Obuhvaća sam Grad Križevce, kao i naselja koja su smještena na južnom dijelu Grada.

4.1.2. Vodotoci

Područje Grada Križevaca relativno je bogato vodom, a svi vodeni tokovi pripadaju savskom slivu (Glogovnica, Vrtlin, Koruška, Črnc, Kamešnica su pritoci rijeke Česme). Svi vodotoci imaju kišni režim s maksimalnim protocima u proljeće (ožujak-travanj), a kvaliteta vode u svim vodotocima ugrožena je zbog ispuštanja otpadnih voda i odlaganja smeća, što predstavlja veliku opasnost za izvore pitke vode.

4.1.3. Klima

Na ovom području prevladava umjerena kontinentalna klima s dosta izraženim ekstremnim vrijednostima pojedinih klimatskih elemenata (temperaturne oscilacije). Padaline se kontinuirano javljaju kroz cijelu godinu. Često se javljaju godine s malim brojem dana sa snježnim pokrivačem i sa malim količinama snijega. Za vegetaciju je povoljno što u najtoplijem dijelu godine ima najviše padalina. Područje je blago vjetrovito, a vjetrovi pušu tijekom cijele godine (najčešće sjeverozapadnjak, jugozapadnjak i sjevernjak).

4.1.4. Zemljište

Poljoprivredno zemljište obuhvaća obradive površine i pašnjake, ribnjake, trstike i bare. Obradive površine su: oranice i vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade. U posjedu obiteljskih gospodarstava nalazi se 90% obradivih površina. Prosječna veličina parcele varira,

tako da je veća usitnjenost na gorskom i brdovitom području, a manja u nizinskom. Ukupan broj parcela korištenog zemljišta iznosi 26.845. Od ukupnih oraničnih površina 83,4% koristi se za proizvodnju žitarica, 10,6% za proizvodnju krmnog bilja, a 6% za sve ostale kulture zajedno.

Tablica 1: Površina korištenog poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama (u ha)

Ukupno	Korišteno	Oranice i vrtovi	Povrtnjaci	Livade i pašnjaci	Voćnjaci i rasadnici	Vinogradi	Ostalo
12.020	9.384	6.129	23	2.828	145	259	2.636

Izvor: Državni zavod za statistiku⁹

4.1.5. Šume

Područje Grada uravnoteženo je odnosom površine, kvalitete i zdravstvenog stanja šuma i šumskog zemljišta, pa čak i njihovim ravnomjernim prostornim rasporedom. Šume su najzastupljenije u gorju i pobrđu, i to kao proizvodne šume hrasta i bukve. Prema obujmu i kvaliteti šumskog fonda šumarstvo na području Grada predstavlja značajnu gospodarsku djelatnost. Veći dio šumom obraslog i neobraslog zemljišta je u državnom vlasništvu.

⁹ Popis poljoprivrede, 2003.

4.2. DEMOGRAFSKA STRUKTURA PODRUČJA

4.2.1. Stanovništvo

Promatrajući kretanje stanovništva na području Grada Križevaca u posljednjih 60-ak godina, može se uočiti da je, nakon rasta broja stanovnika od 1948. godine pa do posljednjih godina 20. stoljeća, došlo do postupnog opadanja broja stanovnika. Naime, na području Grada 1991. godine u 60 naselja živjelo je 22.676 stalnih stanovnika, tako da je prosječna gustoća naseljenosti iznosila 85,9 st/km², dok je već 2001. godine broj stalnih stanovnika pao na 22.195, a prosječna gustoća naseljenosti na 84,16 st/km².

Prema posljednjem popisu provedenom 2011. godine, broj stalnih stanovnika pao je na 21.155, a prosječna gustoća naseljenosti iznosila je 80,22 st/km². Iako od 1991. do 2011. godine dolazi do pada broja stanovnika na području cijele jedinice lokalne samouprave, taj trend nije ravnomjeran po naseljima. Pad stanovništva u ruralnim područjima je kontinuiran, dok je na području samog Grada do manjeg pada došlo tek prilikom zadnjeg popisa 2011. godine.

Prosječna gustoća naseljenosti prema zadnjem popisu iznosi spomenutih 80,22 st/km², no samo naselje Križevci ima gustoću 350,16 st/km². Smanjenje broja stanovnika u ruralnim područjima nije posljedica samo urbanizacije i migracije stanovništva, nego i negativnog prirodnog priraštaja.

Tablica 2: Kretanje stanovništva na području Grada Križevaca u razdoblju 1948. – 2011.

Godina	1948.	1971.	1991.	2001.	2011.
Stanovništvo	19.729	22.534	22.676	22.195	21.155

Izvor: Državni zavod za statistiku¹⁰

4.2.2. Dobna struktura stanovništva

Prema rezultatima popisa stanovništva 1991. godine, prema dobnoj strukturi stanovnika Grada Križevaca, u skupini 0-19 godina bilo je 25,9%, stanovnika, u skupini 20-59 godina bilo je 55,5%, a u skupini 60 i više godina bilo je 18,2% stanovnika. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, u skupini 0-19 godina bilo je 23,3%, u skupini 20-59 godina bilo je 56%, a u skupini 60 i više godina bilo je 20,7% stanovnika. Iz navedenog je vidljivo da

¹⁰ Popisi stanovništva 1948. – 2011.

na području Grada Križevaca postoji relativno visok udio skupine starijeg stanovništva, s tendencijom njegovog daljnjeg rasta.

Prema školskoj spremi 2001. godine 4,6% stanovništva bilo je bez školske spreme ili nepismeno, 38,3% ima osnovno obrazovanje, 32,4% stanovništva ima srednje obrazovanje, a 7,4% više i visoko obrazovanje, dok su za 1% stanovništva podaci nepoznati. Obrazovna struktura stanovništva je nezadovoljavajuća, sa vrlo visokim udjelom stanovništva sa završenom samo osnovnom školom ili manje.

4.3. OBRAZOVNI SUSTAV

4.3.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

U Križevcima djeluju 4 dječja vrtića, od kojih je jedan gradski i tri privatna. Za provođenje javnih potreba u predškolskom odgoju i naobrazbi kroz rad dječjih vrtića na području Grada Križevaca, a kojima Grad nije osnivač, u Proračunu Grada Križevaca za 2012. godinu osigurana su sredstva u iznosu od 820,00 kuna po djetetu. Izuzetak je Dječji vrtić "Čarobna šuma", koji je započeo s radom u veljači 2012. godine i koji je usklađen sa Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i obrazovanja, čime je smanjen broj djece po skupinama, posebice u jasličkim skupinama. Nadalje, budući da navedeni vrtić, uz Gradski vrtić jedini ima smještaj djece jasličke dobi, Grad sufinancira troškove ovog vrtića u nešto višem iznosu od 920,00 kuna po djetetu. Izgradnjom i stavljanjem u funkciju četvrtog dječjeg vrtića riješen je problem nedostatka vrtićkih kapaciteta u Križevcima.

Na sastanku održanom u siječnju 2012. godine na temu stanja u odgoju i obrazovanju na području Grada Križevaca, predstavnici odgojnih i obrazovnih institucija istaknuli su, osim pojedinih potreba za prilagodbom infrastrukture i nabavom opreme, i potrebu za uspostavljanjem stručnog tima za rad i pomoć razvedenim roditeljima¹¹.

¹¹ Podaci o predškolskom odgoju i obrazovanju prikupljeni su od predstavnika dječjih vrtića na sastanku u siječnju 2012. godine na temu stanja u obrazovanju na području Grada Križevaca. Podaci su Gradu dostavljeni i u pismenom obliku.

Tablica 3: Predškolski odgoj i obrazovanje u Križevcima

Opis	Dječji vrtić Križevci	Dječji vrtić Svetog Josipa	Dječji vrtić "Zraka sunca"	Dječji vrtić "Čarobna šuma"
Površina unutarnjeg prostora	1.937 m ²	180 m ²	661 m ²	653,8 m ²
Površina vanjskog prostora	7.288 m ²	1.113 m ²	2.767 m ²	1.300 m ²
Broj zaposlenih	39	7	16	5
Radno vrijeme	6.15 – 16.15	6.00 - 16.00	6.30 – 16.30	6.00 – 18.00
Broj odgojnih skupina	11	2	4	5
Broj jasličke djece	57	0	0	12
Broj vrtićke djece	213	50	113	17
Ukupan broj djece	270	50	113	29
Lista čekanja ¹²	30	-	24	-
Ekonomska cijena	1.522,84	1.470,00	1.475,00	1.780,00
Sufinanciranje - Grad	-	820,00	820,00	920,00
Participacija - roditelji	610,00	650,00	655,00	860,00

Izvor: Autori¹³

¹² Lista čekanja prije otvaranja Dječjeg vrtića "Čarobna šuma"

¹³ Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem na sastanku sa predstavnicima odgojno-obrazovnih institucija u siječnju 2012. godine

4.3.1.1. Dječji vrtić Križevci

Dječji vrtić Križevci osnovan je od strane Grada Križevaca te se kao proračunski korisnik Grada Križevaca plaće i drugi troškovi zaposlenika financiraju iz sredstava Grada, dok u dijelu materijalnih troškova participiraju roditelji polaznika. U Dječjem vrtiću Križevci u cjelodnevnom redovnom programu boravi 270-ero djece od navršene prve godine života pa do polaska u osnovnu školu, raspoređenih u 11 odgojnih skupina. U jasličku skupinu (djeca od 1. do 3. godine života) upisano je 57-ero djece, dok vrtićke skupine (djeca od 4. do 7. godine života) pohađa 213 polaznika. Uz to, Dječji vrtić Križevci provodi i program predškole, koji se održava u prostorijama osnovnih škola i u kojem boravi 107-ero djece. Za navedene potrebe, vrtić zapošljava 39 osoba. Ekonomska cijena Dječjeg vrtića iznosila je 1.362,00 kn, no zbog rasta troškova povećana je početkom 2012. godine na 1.522,84 kn. Tako je cijena koju plaćaju roditelji povećana sa 490,00 kn na 610,00 kn za prvo dijete, a ukoliko dvoje djece iz iste obitelji pohađa Gradski vrtić cijena za drugo dijete je 80% osnovne cijene, dok u slučaju troje djece iz iste obitelji koja pohađaju Gradski vrtić, treće dijete besplatno pohađa vrtić.

Problemi i potrebe s kojima se susreće Dječji vrtić Križevci obuhvaćaju obnovu infrastrukture (krovište, prilazi, adaptacija prostora), nabavu didaktičke i infomatičke opreme te kadrovsko usavršavanje (edukacija odgojitelja za provođenje kraćih programa u vrtiću - strani jezik, sportski programi, itd.).

4.3.1.2. Dječji vrtić Sv. Josipa

Dječji vrtić Svetog Josipa Križevci provodi odgojno-obrazovne programe za predškolsku djecu u prostorijama Pastoralnog centra koji je smješten u sklopu samostana Kćeri Božje ljubavi. Prostor obuhvaća unutarnju površinu od 180 m² te vanjske površine od ukupno 1.113 m². Vrtić pohađa 50-ero djece u dvije odgojne skupine, a grupe imaju po 23 i 27 djece prema dobi. U vrtiću se provodi redoviti 10-satni program predškolskog odgoja i naobrazbe, obogaćen integriranim Programom katoličkoga vjerskoga odgoja. Program provodi 7 djelatnika i jedan volonter - voditeljica, odgajatelji i pomoćno osoblje sa odgovarajućom stručnim spremom, čime je kadrovska struktura zadovoljena. Cjeloviti program financira se iz sredstava Proračuna Grada Križevaca, uplate roditelja korisnika te iz potpore osnivača.

Problemi i potrebe Dječjeg vrtića Svetog Josipa Križevci odnose se na relativno mali prostor u kojem se održavaju odgojno-obrazovni programi, poboljšanje infrastrukture te

nabavu opreme u svrhu usklađenja sa Državnim pedagoškim standardima, kao i daljnja kadrovska usavršavanja.

4.3.1.3. Dječji vrtić "Zraka sunca"

Dječji vrtić "Zraka sunca" u Križevcima je osnovalo Djelo Marijino - Pokret Fokolara, a započeo je s radom 1995. godine. Vrtić se prostire na 661 m² unutrašnje površine sa sportskom dvoranom te 2.767 m² vanjske površine s jezerom, što daje ukupno 3.428 m². Vrtić zapošljava 16 djelatnika koji provode odgojno-obrazovne programe od 7:00 do 16:00 sati, a dežurni odgojitelji rade od 6:30 do 16:30 sati zbog potrebe roditelja za dužim radom vrtića. Vrtić pohađa 113-ero djece, starosne dobi od 2 godine do polaska u školu, podijeljenih u četiri mješovite odgojne skupine (velik broj djece u skupinama po Državnom pedagoškom standardu – 25-ero djece više). Ekonomska cijena dječjeg vrtića iznosi 1.475,00 kn, no planirano je povećanje na oko 1.800,00 kn. Program se financira iz sredstava Proračuna Grada Križevaca, uplate roditelja korisnika, potpore ostalih zainteresiranih subjekata.

Iako vrlo dobro opremljen, Dječji vrtić "Zraka sunca" ima potrebu za daljnjim kontinuiranim ulaganjima u prostor i opremu, s ciljem dostizanja Državnih pedagoških standarda, kao i praćenjem trendova po pitanju kadrovskih usavršavanja, cjeloživotnim učenjem te uvođenjem novih programa koji potiču kreativnost djece.

4.3.1.4. Dječji vrtić "Čarobna šuma"

Dječji vrtić "Čarobna šuma" Križevci započeo je s radom u veljači 2012. godine. Radi se o novom dječjem vrtiću sa sjedištem u Križevcima na prostoru bivše vojarne. Dječji vrtić "Čarobna šuma" u pedagoškoj godini 2011./2012. djelatnost odgoja i obrazovanja obavljat će u 5 odgojnih skupina. U vrtić je upisano 25-ero djece s područja Grada Križevaca te 4-ero djece s područja Općina Sveti Petar Orehovec i Sveti Ivan Žabno, za što je zaposleno ukupno 5-ero djelatnika. Planira se kontinuirani daljnji upis djece do popunjenja kapaciteta (80-ero djece), što će pratiti povećanje broja zaposlenih – 13-ero zaposlenih kod punog kapaciteta vrtića. Unutarnji prostor vrtića obuhvaća 653,8 m². Vrtić je usklađen s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i obrazovanja (prije svega, broj djece u skupinama, kao i kadrovska struktura), broj djece u jasličkim skupinama s dosadašnjih 20 (prosjeck) smanjen je na 8, odnosno 12 u mješovitim skupinama, uz još strožu kadrovsku strukturu (2 odgojitelja, stručni suradnik). Mjesečna ekonomska cijena iznosi 1.780,00 kuna.

4.3.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovnoškolsko obrazovanje u Križevcima se provodi u četiri osnovne škole, od kojih se u dvije škole odvijaju specifični programi koji se odnose na glazbeno obrazovanje te odgoj i obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju pa su stoga te dvije škole obrađene u posebnom dijelu Analize. Preostale dvije osnovne škole sastoje se od 2 matične škole i 13 područnih škola. Prema podacima za školsku godinu 2011./2012. ukupno 1.736 učenika pohađa redovne osnovne škole na području Križevaca. Glavni problemi s kojima se križevačko osnovno školstvo suočava je nedostatak infrastrukture – potrebna je, naime, još jedna osnovna škola, kao i školske sportske dvorane te zamjena i modernizacija dotrajale opreme kako bi se omogućilo provođenje jednosmjenske nastave i organizacija cjelodnevnog boravka. Obje osnovne škole su korisnici Proračuna Grada Križevaca te se plaće zaposlenih financiraju iz državnog proračuna, dok Grad osigurava pokriće materijalnih troškova. Rad školskih kuhinja financira se participacijom roditelja polaznika koji se hrane u školskoj kuhinji¹⁴.

Tablica 4: Osnovnoškolsko obrazovanje u Križevcima

Opis	OŠ Ljudevita Modeca	OŠ "Vladimir Nazor"
Ukupan broj učenika	976	760
Broj učenika u područnim školama	151	77
Broj područnih škola	8	5
Broj razrednih odjela	48	40
Broj učenika putnika	450	245
Prijevoz učenika u obje smjene – da/ne	da	da
Broj učenika koji koriste školsku kuhinju	400	406
Broj zaposlenih	96	87
Od toga nastavno i stručno osoblje	74	66
Od toga ostalo osoblje	22	21

Izvor: Autori¹⁵

¹⁴ Podaci o osnovnoškolskom obrazovanju prikupljeni su od predstavnika dječjih vrtića na sastanku u siječnju 2012. godine na temu stanja u obrazovanju na području Grada Križevaca. Podaci su Gradu dostavljeni i u pismenom obliku.

¹⁵ Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem na sastanku sa predstavnicima odgojno-obrazovnih institucija u siječnju 2012. godine

4.3.2.1. Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci

Osnovnu školu Ljudevita Modeca Križevci pohađa 976 učenika na školskom području koje obuhvaća 30-ak km² te koje čini matična škola u Križevcima i 8 područnih škola (Apatovec, Vojakovački Osijek, Glogovnica, Sveta Helena, Vojakovac, Križevačka Poljana, Veliki Raven i Dubovec). Škola zapošljava 96 osoba, od čega su 74 učitelja i stručna suradnika. Kadrovska struktura je u potpunosti zadovoljavajuća te je svako radno mjesto popunjeno stručnom osobom.

Od zgrada u kojima se odvija nastava u okviru Osnovne škole Ljudevita Modeca Križevci samo je zgrada škole u Velikom Ravnu novije gradnje (otvorena 2000. godine), dok su ostale školske zgrade starosti od 50 do 100 godina. Škola posjeduje i školsku sportsku dvoranu, koja dnevno ima oko 1.000 korisnika, jer se, osim za potrebe održavanja nastave tjelesne i zdravstvene kulture, dvorana koristi i za treninge sportskih klubova. Investicijsko održavanje realizira se putem popravaka i održavanja u školskim zgradama i sportskoj dvorani te čini značajnu stavku u troškovima škole. Tijekom ljeta 2011. godine izvedeni su radovi uređenja u područnim školama Križevačka Poljana, Glogovnica i Sveta Helena, a uređena je i jedna učionica u matičnoj školi. Područne škole Veliki Raven i Križevačka Poljana priključene su na javnu vodovodnu mrežu. Za područnu školu u Svetoj Heleni nabavljen je novi školski namještaj.

Glavni problemi s kojima se suočava Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci mogu se definirati kao problemi infrastrukture starije gradnje, što izaziva visoke troškove održavanja, nedostatak opreme te velik broj učenika putnika u obje smjene. Stoga je u narednom razdoblju potrebno: uređenje prostora matične škole, zamjena dotrajale i nabava nove, prvenstveno informatičke, opreme, rješavanje problema sportske dvorane, koja je udaljena od škole i nosi visoke troškove održavanja. Veliki problem je i prijevoz učenika (450 putnika), koji izaziva visoke troškove.

4.3.2.2. Osnovna škola "Vladimir Nazor" Križevci

Osnovnu školu "Vladimir Nazor" Križevci pohađa 760 učenika u 40 razrednih odjela i 5 područnih škola (77 učenika pohađa područne škole). Škola zapošljava ukupno 87 djelatnika, od čega je 61 učitelj, 4 stručna radnika te 21 ostalih radnika. Škola radi u dvije smjene, a samo područne škole Đurđić, Majurec i Kloštar Vojakovački rade u jednoj smjeni. Školu pohađa i 25 učenika sa teškoćama u razvoju s kojima radi 1 osobni asistent. Ukupno je

245 učenika putnika, a prijevoz je organiziran za učenike u obje smjene. Broj učenika koji se hrane u školskoj kuhinji je 406.

U školi je moguće učiti engleski, njemački te od 2011./2012. godine i talijanski jezik kao izborni predmet. Škola ima učeničku zadrugu Sv. Marko Križevčanin u kojoj djeluje keramička skupina i skupina koja se bavi eko uzgojem zdrave hrane. Ukupno je 47 skupina izvannastavnih aktivnosti, no veliki je problem prostor i vrijeme održavanja. Glavni problemi s kojima se škola suočava odnose se na dotrajalu infrastrukturu te posebno nedostatak sportske dvorane, zastarjelu opremu i kadrovska usavršavanja.

4.3.3. Srednješkolsko obrazovanje

Srednješkolsko obrazovanje u Križevcima provodi se kroz tri srednje škole, dok se posebno u okviru Glazbene škole Alberta Štrige provodi srednješkolsko glazbeno obrazovanje, koje je obrađeno u dijelu 4.3.5. Glazbeno obrazovanje. Sve tri srednje škole su proračunski korisnici županijskog proračuna te Grad nema direktnog utjecaja na njihov rad, financiranje i programe koji se provode¹⁶.

4.3.3.1. Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci

Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci djeluje u zgradi u ulici Milislava Demerca, u sklopu koje se nalazi i sportska dvorana. Upravo je neadekvatan prostor jedan od najvećih problema s kojim se Gimnazija suočava. Naime, potrebna je obnova i proširenje zgrade, kako bi se osigurao dostatan broj učionica, praktikuma i kabineta te sportskih prostora. Škola svake godine upisuje dva razredna odjela općeg smjera i jedan razredni odjel prirodoslovno-matematičkog smjera. Prema podacima za školsku godinu 2011./2012., Gimnaziju pohađaju 332 učenika te učenici Glazbene škole koji ovdje pohađaju općeobrazovne predmete. Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci zapošljava 30 nastavnika (od kojih nekoliko radi u više škola zbog manje satnice), a nastava se odvija u 2 smjene. Preko 30% je učenika putnika. Učenici pohađaju 2 strana jezika (izbor između engleskog, njemačkog i francuskog) te je u školi za sve razrede ukupno 30 grupa stranih jezika. Problemi s kojima se Gimnazija suočava odnose se na neadekvatnu infrastrukturu (stara zgrada nedostatnog kapaciteta te nedostatak sportske dvorane - postoji građevinska dozvola za rekonstrukciju i dogradnju škole koja ističe 2012. godine), potrebe za literaturom i kadrovskim usavršavanjima.

4.3.3.2. Srednja škola "Ivan Seljanec" Križevci

Srednja škola "Ivan Seljanec" Križevci, osnovana 1991. godine, slijedi tradiciju strukovnog školstva u Križevcima te je od svega nekoliko zanimanja u svojim počecima, škola danas došla do oko 500 učenika u 7 obrazovnih sektora i 25 zanimanja. Prema podacima za školsku godinu 2011./2012., školu pohađa ukupno 496 učenika koji se obrazuju za sljedeća zanimanja: kuhar, konobar, krojač, zidar, automehaničar, strojobravar, mesar i stolar. Uz obrtnička zanimanja u školi se učenici mogu obrazovati i za četverogodišnja strukovna zanimanja: komercijalist, hotelijersko turistički tehničar, tehničar cestovnog

¹⁶ Ibid.

prometa i računalni tehničar za strojarstvo. Škola zapošljava 58 djelatnika, od čega je 6 učitelja zaposleno na kraće radno vrijeme, prema potrebama nastavnog programa.

Škola se 2011. godine iz zgrade u ulici Milislava Demerca, koju je dijelila sa Gimnazijom, preselila na prostor bivše vojarne gdje je izgrađena nova zgrada sa praktikumima, čime su u potpunosti zadovoljene infrastrukturne pretpostavke za rad škole.

Budući da je u 2011. godini riješen najveći problem s kojim se škola dulje vrijeme suočavala, a to je nedostatna infrastruktura i opremljenost, može se reći da nema većih prepreka uspješnom obavljanju odgojno-obrazovne djelatnosti. Ipak, u budućem bi razdoblju bilo potrebno veću pozornost posvetiti opremanju školske knjižnice stručnom literaturom, praćenju trendova u nabavi i održavanju potrebne opreme, organizaciji prijevoza učenika te osiguravanju adekvatnog stručnog kadra za izvođenje nastave prema potrebama tržišta.

4.3.3.3. Srednja gospodarska škola Križevci

Prva poljoprivredna škola u Hrvatskoj, a i u znatno širem području jugoistočne Europe, osnovana je 1860. godine u Križevcima i djeluje u kontinuitetu do danas. Škola provodi ukupno 5 obrazovnih programa u 16 razrednih odjela - četiri 4-ogodišnja programa (poljoprivredni tehničar – opći, poljoprivredni tehničar – fitofarmaceut, mljekarski tehničar, veterinarski tehničar) te jedan 3-ogodišnji program (mehaničar poljoprivredne mehanizacije).

Prema podacima za školsku godinu 2011./2012., školu pohađa ukupno 408 učenika, a osim učenika s područja Križevaca, školu pohađaju i učenici iz susjednih županija, čiji je broj u porastu. Škola zapošljava 54 osobe, od čega 42 nastavnika te 2 stručna suradnika, dok preostali dio čini administrativno-tehničko i pomoćno osoblje.

Glavni problem s kojim se škola suočava je činjenica da raspolaže samo sa osnovnim prostorom za realizaciju nastave - 11 učionica opće namjene, informatičkom učionicom, laboratorijem za kemiju i mljekarstvo te knjižnicom. Nastava se odvija u 2 zgrade prostorno udaljene 200 m. Prostor za rad nastavnika je znatno povoljniji, jer uz zbornicu i sporednu prostoriju za nastavnike i opremu postoji i 6 nastavničkih kabineta, prostorija za rad pedagoga i 3 prostorije za rad administrativno-tehničke službe. Problemi i potrebe škole odnose se na nedostatan prostor za rad škole – škola djeluje u prostorima koji su u vlasništvu Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, potrebna je dodatna stručna oprema za održavanje učeničke prakse te kadrovska usavršavanja. Potrebno je također provoditi programe i aktivnosti popularizacije poljoprivrednih zanimanja, kao i uvesti nove suvremene poljoprivredne programe.

4.3.4. Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija djece s poteškoćama u razvoju

U Križevcima djeluje Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju, kao ustanova koja se bavi odgojem, obrazovanjem i rehabilitacijom djece s teškoćama u razvoju od 3. do 21. godine života. U školskoj godini 2011./2012. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju je upisao ukupno 22 učenika u 8 razrednih odjela (od prvog do osmog razreda) te 40 učenika u posebnim odgojno-obrazovnim skupinama (u skupini 7-11 godina 10 učenika, 11-14 godina 15 učenika te 14-17 godina 15 učenika). Centar zapošljava ukupno 30 osoba, od čega je 9 defektologa.

U osnovnoj školi Centra školuju se učenici s teškoćama u razvoju s područja Grada Križevaca, Grada Vrbovca te Općina Sveti Petar Orehovec, Gornja Rijeka, Kalnik i Sveti Ivan Žabno. Učenici osnovnoškolskih programa na nastavu putuju javnim prijevozom, osobnim prijevozom i kombi vozilom Centra. Većini učenika potreban je pratitelj. Sociometrijske i kulturne karakteristike društvene sredine su zadovoljavajuće. Ustrojbena jedinica predškolskog odgoja započela je s radom 2007. godine. Djeca u predškolskom odgoju za sada putuju osobnim prijevozom roditelja, jer prijevoz osnovnoškolske djece financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, a programe predškolskog odgoja Grad i Općine, dok troškove prijevoza predškolske djece snose roditelji.

Centar koristi novu školsku zgradu, u koju je uselio 2002. godine. Prostorni uvjeti zadovoljavaju, ali da bi imali dovoljno mjesta za rad u jednoj smjeni potrebno je adaptirati tavanski prostor od 300 m², za što je napravljena projektna dokumentacija i troškovnik. Centar poduzima potrebne mjere da u narednom razdoblju postane referentni centar te savjetovalište za roditelje djece s poteškoćama u razvoju. U tu svrhu potrebna je daljnja edukacija osoblja koje radi s djecom s teškoćama. Uz pomoć Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, Centar provodi program radne okupacije za mlade s teškoćama u razvoju, a potreban je nastavak brige za osobe s poteškoćama u razvoju i nakon završetka redovnog programa (nakon navršene 21. godine života)¹⁷.

¹⁷ Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem od predstavnika Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju.

4.3.5. Glazbeno obrazovanje

Glazbena škola Alberta Štrige Križevci provodi programe predškolskog i osnovnog glazbenog obrazovanja, pripremnog glazbenog obrazovanja za srednje obrazovanje te srednjeg obrazovanja za širok spektar instrumenata.

U školskoj godini 2011./2012. škola je upisala je 432 učenika (101 u predškolski program, 286 u osnovnu i 45 u srednju glazbenu školu). Nastava je organizirana u 2 smjene, a zbog nedovoljnog broja učionica nastava se organizira i subotom. U školi su zaposlena 43 radnika, od čega je u stalnom radnom odnosu 39 radnika, na zamjeni je 1 radnica, a 3 radnika rade na određeno vrijeme, zbog neispunjavanja propisanih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme (deficitarni nastavni kadar).

Prostor škole nalazi se na drugom i trećem katu stotinjak godina stare zgrade Hrvatskog doma. U 2011. godini započelo se s adaptacijom krovišta, a nužna je i obnova fasade. Škola raspolaže s 21 učionicom i potpuno obnovljenom i uređenom koncertnom dvoranom. Zbog nedostatka dovoljnog broja učionica, još 2003. godine pregrađen je i preuređen prostor namijenjen za nastavu ritmike u 6 malih učionica za individualnu nastavu, od kojih 3 učionice nemaju prozore, a sve su pregrađene gipsanim pločama, što ne pruža dovoljnu zvučnu izolaciju, niti ne odgovara uvjetima zadanim pedagoškim standardom. U školskoj godini 2010./2011. školi je dodijeljen prostor u prizemlju zgrade Hrvatskog doma, koji je koristilo Pučko otvoreno učilište kao uredske prostorije. Sastoji se od: dvije učionice, od kojih jednu koristi i Gradski puhački orkestar – za potrebe nastave puhačkih glazbala, a druga, veća, uređena je za predškolski program. Škola posjeduje bogat i kvalitetan instrumentarij.

Problemi s kojima se suočava glazbena škola i koji se mogu smatrati prioritetnima u narednom razdoblju odnose se na infrastrukturne potrebe (veći i adekvatniji prostor), uvođenje suvremenih informatičkih tehnologija u glazbeno stvaralaštvo te kadrovska usavršavanja¹⁸.

¹⁸ Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem od predstavnika Glazbene škole Alberta Štrige Križevci.

4.3.6. Visokoškolsko obrazovanje

Visoko gospodarsko učilište Križevci raspolaže sa 6 zgrada ukupne površine 9.492,28 m², od čega 1.028, 25 m² koristi Srednja gospodarska škola Križevci.

U akademskoj godini 2011./2012. sa danom 11.01.2012. upisano je ukupno 628 studenata, od čega na redovitom studiju 292 studenta, na izvanrednom studiju 152 studenta te na specijalističkom diplomskom stručnom studiju 184 studenta. Budući da su upisi u vrijeme pisanja ove Analize još bili u tijeku, procijenjeno je da će ukupno u 2011./2012. biti upisano oko 650 studenata. Visoko gospodarsko učilište Križevci zapošljava ukupno 55 zaposlenika, od čega je 35 nastavnog osoblja, dok je 20 pomoćnog nastavnog osoblja/tehničkih suradnika.

Stručno i Upravno vijeće Učilišta je donijelo odluku o ustrojavanju novog studijskog programa pod nazivom "Menadžment malog i srednjeg poduzetništva", koji će uskoro biti prosljeđen na recenziju. Ukoliko program dobije pozitivnu ocjenu moći će se, uz prethodnu suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te suglasnost Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje zatražiti dopusnicu za rad. Glede pokretanja novog studija "Građevinarstvo" zatražena je od Nacionalnog vijeća dopusnica za rad, jer je institucija stekla sve uvjete za pokretanje ovog novog studijskog programa.

Glavni problemi, odnosno razvojne potrebe koje je potrebno ostvariti u budućem razdoblju odnose se na rješavanje pitanja smještaja i prehrane studenata, budući da studije pohađa oko 60% studenata koji nisu iz Križevaca, opremanje laboratorija i praktikuma te razvoj novih studijskih programa¹⁹.

¹⁹ Podaci prikupljeni na sastanku u siječnju 2012. godine na temu stanja u obrazovanju na području Grada Križevaca. Podaci su Gradu dostavljeni i u pismenom obliku.

4.3.7. Cjeloživotno obrazovanje

Pučko otvoreno učilište Križevci javna je ustanova za trajno obrazovanje i kulturu, čiji je osnivač Grad Križevci. Pod raznim imenima Ustanova postoji kontinuirano od 1945. godine. Ustanova organizira i priređuje različite kulturne programe i programe javnog informiranja te nudi različite programe trajne naobrazbe, programe s odobrenjem Ministarstva znanosti, prosvjete i sporta te tečajeve za slobodno vrijeme.

Pučko otvoreno učilište Križevci zapošljava 5 djelatnika, od čega se 4,5 plaće financiraju iz Proračuna Grada Križevaca te 0,5 plaće iz vlastitih izvora financiranja. Prostor u kojem učilište djeluje je zadovoljavajući: 2 učionice, zbornica, 3 kancelarije, sanitarni čvor. Programe koje provodi Pučko otvoreno učilište Križevci pohađa 150 do 200 polaznika godišnje kroz 7 verificiranih programa. Novi programi su u različitim fazama pripreme za verifikaciju (nekoliko u Agenciji za obrazovanje odraslih čeka stručno mišljenje, nekoliko se priprema za verifikaciju u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, nekoliko je u razradi). Na verifikaciji je program za završavanje osnovne škole za odrasle osobe (besplatan za polaznike). Glavni problem je sam postupak akreditacije koji dugo traje: program se šalje u Agenciju za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, gdje se obrađuje 4-6 mjeseci, nakon čega slijedi zahtjev za dopunom dokumentacije koji šalje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Informatička učionica opremljena je za 15 – 20 polaznika (računala i prijenosna računala, LCD projektor, internet).

Potrebe Pučkog otvorenog učilišta Križevci, koje se u narednom razdoblju mogu smatrati prioritetnima, odnose se na dodatno opremanje prostora, usklađivanje programa sa potrebama tržišta i razvoj novih programa²⁰.

²⁰ Ibid.

4.3.8. Smještaj učenika srednjih škola

U Učeničkom domu Križevci, prema podacima za školsku godinu 2011./2012., smješteno je ukupno 122 učenika (80 mladića i 42 djevojke) o kojima skrbi 20 zaposlenika. Korisnici smještaja su polaznici Srednje gospodarske škole Križevci, Srednje škole "Ivan Seljanec" Križevci te Srednje glazbene škole Alberta Štrige. Učenici su smješteni u sobama od 6 do 8 kreveta. Ekonomska cijena smještaja mjesečno iznosi 1.260,00 kn, dok roditelji učenika u troškovima participiraju sa 630,00 kn.

Zgrada Učeničkog doma sagrađena je 1860. godine i u vlasništvu je Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima. Od 1961. godine u zgradi je smješten Učenički dom. Zgrada Doma je dvokatna s podrumom i tavanom po cijeloj dužini objekta površine 1.403 m². Budući da zgrada nije građena za domski smještaj u cjelodnevnom boravku, nužan je dobar plan i iznimno zalaganje svih djelatnika kako bi se organizirao domski život te ostvarili svi odgojno-obrazovni ciljevi. Lokacija Doma odgovara uvjetima za smještaj učenika, jer je zgrada smještena u lijepom parku u neposrednoj blizini srednjih škola, a dovoljno daleko od glavnih prometnica. Učenički dom Križevci je 1993. godine pokrenuo inicijativu za izgradnju novog Doma. Grad Križevci je 1994. godine financirao u cijelosti projektnu dokumentaciju, a Učenički dom Križevci je dva puta produživao građevinsku i lokacijsku dozvolu za gradnju novog Učeničkog doma (svi rokovi istekli, produženje više nije moguće).

U dogovoru sa osnivačem, Koprivničko-križevačkom županijom, Gradom Križevcima i srednjim školama na području Grada, tijekom praznika i kada se ne odvijaju obrazovni programi, Dom bi mogao organizirati razne sadržaje za obavljanje stručne prakse učenicima i studentima na razmjeni, zainteresiranim sportskim udrugama, ostalim organizacijama i udrugama građana. Za sve navedeno potrebno je osigurati bolje prostorne i materijalne uvjete u Domu te sredstva naknade za provođenje istih. Glavni problemi s kojima se Učenički dom susreće su infrastrukturne prirode, a njihovo bi rješavanje moglo otvoriti brojne nove mogućnosti u području odgoja i obrazovanja te popratnim programima i aktivnostima: potrebno je riješiti pitanje zgrade učeničkog doma – uređenje postojeće (fasada, zamjena namještaja i opreme) i/ili izgradnje novog prostora (potrebna je projektna dokumentacija). Nova suvremena ustanova bi, ne samo smještala učenike srednjih škola, već ovisno o slobodnim kapacitetima i potrebama mogla pružati usluge smještaja i prehrane studentima Visokog Gospodarskog učilišta Križevci²¹.

²¹ Ibid.

4.4. ZDRAVSTVENA, SOCIJALNA I CIVILNA ZAŠTITA

4.4.1. Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita je u nadležnosti jedinica područne (regionalne) samouprave – županija pa tako Grad nema utjecaja na organizaciju, provođenje i financiranje zdravstvene zaštite. Ipak, budući da kvaliteta zdravstvene zaštite u velikoj mjeri utječe na život stanovništva svakog područja, pa tako i Grada Križevaca, ova Analiza ne bi bila potpuna bez osvrta na stanje u zdravstvenoj zaštiti i podatke koji se odnose na zdravlje stanovništva.

Prema podacima za 2010. godinu, u Križevcima se rodilo 206 osoba, dok ih je te godine umrlo 252, što čini negativan prirodni priraštaj (-47) i daje vitalni indeks od 81,3, što znači da je na 100 umrlih samo 81,3 rođenih. Na razini cijele Koprivničko-križevačke županije te je godine rođeno 1.177 osoba, dok je bilo 1.673 umrlih, što daje negativan prirodni priraštaj (-500) i vitalni indeks 70,1²². Problemi smanjenja ukupnog broja stanovnika, smanjenja broja stanovnika mlađe dobi, porasta stanovništva starije dobi, porasta gradskog stanovništva i smanjenja seoskog, zajednički su Županiji i Gradu te će dugoročno dovesti do problema u mirovinskom sustavu, većoj zdravstvenoj potrošnji i povećanim socijalnim potrebama.

Primarna zdravstvena zaštita u Križevcima organizirana je kroz Dom zdravlja i Hitnu medicinsku pomoć. Hitna medicinska pomoć u Križevcima je u 2010. godini intervenirala ukupno 16.906 puta, od čega 14.739 puta u ordinaciji te 2.167 puta izvan ordinacije. Za usporedbu, iste je godine hitna medicinska pomoć na području Koprivnice intervenirala ukupno 14.113 puta, dok je u Đurđevcu intervenirala 13.411 puta²³.

Na križevačkom području u ordinacijama privatne prakse zaposlena su ukupno 54 zdravstvena djelatnika, od čega je 17 doktora medicine, 9 doktora dentalne medicine te 28 ostalih zdravstvenih/nezdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme i 1 djelatnik kao tehničko osoblje. U zdravstvenoj njezi zaposleno je ukupno 10 zdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme. Na križevačkom području u ljekarnama je zaposleno ukupno 37 osoba, od čega 26 zdravstvenih djelatnika (15 farmaceuta te 11 djelatnika srednje stručne spreme).²⁴

²² Zdravlje i zdravstvena zaštita u Koprivničko-križevačkoj županiji, Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, Koprivnica 2011., str. 13.

²³ Ibid, str. 27.

²⁴ Ibid, str. 93.

Na sastanku koji je održan u siječnju 2012. godine u Maloj vijećnici Grada Križevaca na temu zdravstvene i socijalne zaštite na području Grada Križevaca istaknuta su 3 ključna problema u zdravstvu:

- organizacijski problemi - ne postoji voditelj Doma zdravlja u Križevcima, koji bi organizirao rad Doma zdravlja i rukovodio njime, predstavljao ga i zastupao, predlagao mjere i unutarnju organizaciju te sistematizaciju poslova za učinkovito obavljanje djelatnosti, kao i plan rada i razvoja te plan financijskog poslovanja;
- kadrovski problemi - Hitna medicinska pomoć – problem neadekvatnih kadrova i organizacije rasporeda timova, vozača, itd.;
- infrastrukturni problemi - neadekvatan parkirališni prostor u blizini Doma zdravlja.

Uz navedene ključne probleme, sljedeći problemi opterećuju križevačko zdravstvo:

- starost vozila i velika prijedena kilometraža;
- zastarjela oprema;
- kontrola vode za piće, kupanje, kao i površinskih voda nije financirana ni od strane Grada ni od strane Županije²⁵.

4.4.2. Socijalna skrb

Socijalna skrb za potrebite građane te ugrožene i/ili marginalizirane društvene skupine provodi se kroz brojne ustanove i udruge te kroz različite modele financiranja i rada. Situaciju na području socijalne skrbi moguće je sagledati iz dvije perspektive: 1) potrebe socijalno ugroženih građana, 2) potrebe ustanova i udruga koje o tim skupinama skrbe.

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Križevci, sa 31.12.2011. godine ukupno je bilo 288 primatelja stalne pomoći za uzdržavanje, od čega 150 samaca te 138 obitelji (ukupno 411 članova obitelji), odnosno ukupno 561 osoba. U 2011. godini ukupno je 195 osoba primilo jednokratnu državnu pomoć u novcu te 261 u naravi. Potporu za obrazovanje primilo je 77 osoba, od čega najviše (59) za školske udžbenike. Osobnu invalidninu primile su 144 osobe, dok su doplatak za pomoć i njegu primile ukupno 962 osobe. Iz Proračuna Grada Križevaca te Koprivničko-križevačke županije 30 je osoba primilo pomoć za stanovanje, dok su 232 osobe primile pomoć za troškove ogrijeva.

²⁵ Podaci prikupljeni na sastanku sa predstavnicima ustanova s područja zdravstva i socijalne skrbi u siječnju 2012. godine te iz dostavljene publikacije "Zdravlje i zdravstvena zaštita u Koprivničko-križevačkoj županiji" za 2011. godinu.

Stručnjaci Centra za socijalnu skrb Križevci na sastanku u siječnju 2012. godine istaknuli su sljedeće probleme, koji se odnose na pitanje socijalne skrbi na području Grada Križevaca:

- veliki broj radno sposobnih dugotrajno nezaposlenih osoba, koje primaju stalnu pomoć, odnosno pomoć za uzdržavanje (u 2011. godini ukupno 163 osobe);
- nepostojanje stambene zajednice, koja bi pomagala osamostaljenje mladih osoba koje punoljetnošću napuštaju udomiteljske obitelji;
- rad s djecom i mladima u rizičnim skupinama provodi se samo u Osnovnoj školi Ljudevita Modeca - potrebno je obuhvatiti i Osnovnu školu "Vladimir Nazor";
- potrebno je daljnje razvijanje specijaliziranog udomiteljstva za djecu s poteškoćama u razvoju te edukacija udomiteljskih obitelji za žrtve nasilja.

4.4.2.1. Centar za socijalnu skrb Križevci

Centar za socijalnu skrb Križevci je područni centar Zavoda za socijalnu skrb u Koprivničko-križevačkoj županiji, koji provodi mjere prevencije, osnažuje i pruža kvalitetnu stručnu podršku pojedincu i obitelji prema individualnim potrebama korisnika, uz njegovo aktivno sudjelovanje, a u skladu s načelom slobode, uz stalno podizanje standarda i dostupnosti, kontinuirano educirajući i usavršavajući stručne djelatnike. Centar se većim dijelom financira iz državnog proračuna te jednim dijelom iz županijskog proračuna, zapošljava 18 radnika, od čega 14 stručnih radnika (socijalni radnici, psiholozi i pravnici) te 4 djelatnika administrativnog osoblja. Od 2009. godine Centar za socijalnu skrb u Križevcima djeluje u prostoru na uglu Ulice bana Josipa Jelačića i Trga bana Lackovića. Prostor obuhvaća 600 m² i dvije garaže te u potpunosti zadovoljava potrebe Centra. Do preseljenja u nove prostorije, Centar za socijalnu skrb je u starim prostorima u Zakmardijevoj ulici (u otprilike 270 m² prostora) radio u neadekvatnim uvjetima. Osobe koje se teže kreću jako su teško dolazile do prostorija Centra, a osobe sa invaliditetom uopće nisu mogle doći u Centar. U novim prostorima svaki stručni radnik ima adekvatan prostor za rad, Centar ima i veliku prostoriju za sastanke te mogućnost rada individualno ili grupno s korisnicima.

Problemi s kojima se Centar za socijalnu skrb Križevci susreće te koje je potrebno rješavati u narednom razdoblju odnose se na nedostatak opreme, prijevoznih sredstava te stručnih kadrova²⁶.

²⁶ Podaci prikupljeni na sastanku sa predstavnicima ustanova s područja zdravstva i socijalne skrbi u siječnju 2012. godine.

4.4.2.2. *Gradsko društvo Crvenog križa Križevci*

Gradsko društvo Crvenog križa Križevci u svome radu ostvaruje humanitarne ciljeve i zadaće na području zaštite i unapređenja zdravlja, socijalne skrbi, zdravstvenog i humanitarnog odgoja te se zalaže za poštivanje međunarodnog humanitarnog prava i zaštitu ljudskih prava. Gradsko društvo Crvenog križa Križevci čine sljedeći ustrojbeni oblici: mjesna organizacija Crvenog križa Grada Križevaca, općinske organizacije Crvenog križa Gornja Rijeka, Kalnik, Sveti Petar Orehovec, Sveti Ivan Žabno, mjesna društva te osnovna društva u svim osnovnim i srednjim školama. Do 31.12.2011. godine Društvo je imalo dvije zaposlene djelatnice (ravnateljicu i knjigovođu-administratora), a uvođenjem novog programa "Pomoć u kući starijim osobama" od 01.01.2012. godine zaposleno je još 9 djelatnika (8 geronto domaćica i 1 pomoćni radnik). Gradsko društvo Crvenog križa Križevci u sklopu socijalnih programa provodi:

- Podjelu humanitarnih paketa u hrani i higijeni za socijalno najugroženije osobe prigodom božićnih blagdana. Godišnje se podijeli od 100-200 paketa.
- Podjelu pomoći osobama koje ne zadovoljavaju kriterije Centra za socijalnu skrb, a socijalno su ugrožene. Na osnovu popisa socijalno ugroženih osoba Grad Križevci odobrava novčanu pomoć prigodom božićnih blagdana, a godišnje s popisa novčanu pomoć primi oko 70 korisnika.
- Podjelu poklona djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima prigodom Sv. Nikole.
- Prema potrebama organizira se ljetovanje u križevačkom odmaralištu na otoku Pagu za djecu iz obitelji težeg imovinskog stanja.
- Prema zahtjevima škola odobrava se jednokratna pomoć za djecu iz obitelji težeg imovinskog stanja.
- Prema popisima osnovnih škola pruža se pomoć u nabavi školskog pribora za djecu iz obitelji težeg imovinskog stanja.
- Organizacija humanitarnih koncerata za obitelji koje su se zbog neke tragedije našle u teškoj financijskoj situaciji (smrt nosioca obitelji).
- Pomoć obiteljima i pojedincima koji su se zbog tragičnih događaja našli u težoj materijalno-financijskoj situaciji (požar, tragična smrt člana obitelji).
- Prikupljanje i podjelu rabljene odjeće i obuće. Podjela se vrši jednom tjedno, a 30-ak osoba dolazi redovito po rabljenu odjeću te 50-ak povremeno.

- Klub osoba treće životne dobi osnovan pri Društvu svake godine za božićne blagdane organizira posjet i podjelu kolača i voća za stare i bolesne osobe. Svake se godine podijeli oko 150 paketa.

Gradsko društvo je djelovalo u neadekvatnom prostoru sve do 01.06.2011. godine, kada je Grad Križevci ustupio na korištenje novi poslovni prostor u Ulici Franje Račkoga, koji se sastoji od 2 kancelarije, učionice za predavanje, pomoćne prostorije sa materijalom i opremom potrebnom za održavanje edukativnih predavanja. Učionica ima višenamjenski karakter koju za neke svoje aktivnosti koriste i neke druge udruge. Problemi s kojima se susreće križevački Crveni križ te potrebe koje se mogu smatrati prioriternima u sljedećem razdoblju odnose se na:

- nedostatak skladišnog prostor za rabljenu odjeću i obuću te poseban prostor za hranu koju je potrebno uskladištiti, tako da je u tijeku cijele godine moguće interventno podijeliti neke prehrambene proizvode;
- nedostatak podataka o socijalno ugroženim osobama koje nisu prijavljene na Centar za socijalnu skrb, a u potrebi su (umirovljenici teškog imovinskog stanja, nezaposlene osobe, socijalno ugrožene te teško bolesne osobe bez adekvatne skrbi);
- neophodan je socijalni registar kako bi humanitarnu pomoć bilo moguće bolje planirati i pravednije raspodijeliti.

Prilikom izrade Analize socijalnog i ekonomskog stanja u Križevcima predstavnice Crvenog križa Križevci istaknule da ustanova nije u mogućnosti trajno zbrinjavati osobe koje su socijalno ugrožene te predložile organizaciju sljedećih ustanova/aktivnosti na razini Grada :

- Pučka kuhinja – potrebno je utvrditi minimalne potrebe, definirati kriterije korištenja i organizirati dostavu obroka.
- Dom za starije i bolesne osobe - potrebno je omogućiti smještaj osobama o kojima nitko ne brine, a zbog starosti i bolesti trebaju stalnu skrb i njegu.
- Kućna njega - potrebno je omogućiti osobama o kojima nitko ne brine pomoć i njegu u njihovim domaćinstvima na komercijalnoj osnovi.
- Smještaj za beskućnike.
- Smještaj za žrtve obiteljskog nasilja²⁷.

²⁷ Ibid.

4.4.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Križevci

Hrvatski zavod za zapošljavanje u Križevcima je osnovan 1960. godine kao stručni servis radnih organizacija i nezaposlenih radnika. 1965. godine osnovan je Zavod za zapošljavanje sa sjedištem u Koprivnici, a 1966. godine sjedište Zavoda preseljeno je u Križevce zbog vlastitih poslovnih prostorija koje je Zavod imao u Križevcima. Sjedište Zavoda za cijelu Koprivničko-križevačku županiju i danas se nalazi u Križevcima. Područna služba Križevci ima dvije ispostave (Koprivnica i Đurđevac). Ukupno je 30 zaposlenih u sve 3 ispostave, od čega je 20-ak osoba u Križevcima.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi u Križevcima brojne programe poticanja zapošljavanja, prekvalifikacije i edukacije, organizira sajam poslova, prikuplja, obrađuje i objavljuje statističke podatke o nezaposlenosti²⁸.

4.4.2.4. Skrb za umirovljenike i osobe treće životne dobi

Udruga umirovljenika Križevci djeluje na području Grada Križevaca, Općine Gornja Rijeka i dijelu Općine Sveti Ivan Žabno. Na tom je području otprilike 5.800 umirovljenika, od čega je na području Grada njih oko 4.700 - 4.800. Udruga djeluje kroz 6 podružnica, od čega je 1 podružnica za područje samog Grada. Udruga djeluje u sekcijama formiranim prema interesima umirovljenika. Za 2011. godinu 1.260 članova uplatilo je članarinu. Udruga umirovljenika susreće se s brojnim problemima, od kojih se kao najvažniji mogu navesti:

- veliki broj osoba koje traže domski smještaj (276) – domovi ne pokrivaju potrebe;
- visoke cijene domova – privatni domovi se ne sufinanciraju;
- potreba je i za osnivanjem gerontološkog centra, koji bi na komercijalnoj osnovi, uz ekonomsku cijenu pružao usluge kućne pomoći umirovljenicima, starijim i nemoćnim osobama (Crveni križ provodi takav program, međutim samo na socijalnoj osnovi, za socijalno ugrožene osobe);
- problem specijalističkih zdravstvenih pregleda (duge liste čekanja, preglede nije moguće obaviti u Križevcima, problem je putovanja, prijevoza, troškova);
- doprema drva za ogrijev umirovljenicima.

Na području mjesne nadležnosti Centra za socijalnu skrb Križevci djeluju sljedeće ustanove koje skrbe o starijim i nemoćnim osobama:

- 1) Dom za starije i nemoćne osobe "Dom sestre Jadranke", Kloštar Vojakovački;
- 2) Dom za starije i nemoćne osobe Villa "Zlatne godine", Sveti Ivan Žabno;

²⁸ Ibid.

- 3) "Dom Novak" za starije i nemoćne osobe, Križevci;
- 4) Dom za starije i nemoćne osobe "Sv. Antun", Križevci;
- 5) "Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe Lidije Novak", Križevci;
- 6) "Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe Branke Prpić", Sveti Ivan Žabno;
- 7) "Samostan sestara Bazilijanki" – pružanje usluga smještaja za starije i nemoćne osobe, Križevci.

U planu je izgradnja još jednog doma, koji bi trebao biti otvoren do kraja 2012. godine i koji će primati 100 ljudi, a zapošljavati preko 30 osoba²⁹.

4.4.2.5. Skrb za osobe s invaliditetom

Udruga invalida Križevci djeluje od 1999. godine kao pravna, nevladina i neprofitna organizacija. Udruga djeluje na području Grada Križevaca, Općine Sveti Ivan Žabno, Općine Sveti Petar Orehovec, Općine Gornja Rijeka i Općine Kalnik. Udruga ima 725 članova, od čega 355 redovnih članova (plaćaju članarinu) i 2 počasna člana. Udruga aktivno sudjeluje u društvenoj skrbi i okupljanju osoba s invaliditetom radi promicanja i zaštite zajedničkih zdravstvenih, socijalnih, humanitarnih te drugih interesa, kao i ispunjavanja punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava te očuvanja dostojanstva osoba s invaliditetom. Udruga je mješovita i obuhvaća sve vrste invaliditeta.

Udruga invalida zapošljava ukupno 15 osoba, od čega 2 osobe na neodređeno vrijeme (tajnica i administrativni referent) te 13 osoba na određeno vrijeme (na pola radnog vremena). Udruga djeluje u prostorima u vlasništvu Grada veličine 52,02 m², raspolaže sa 2 kombi-vozila, od kojih je jedno specijalno vozilo za prijevoz osoba s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju.

Prema podacima Udruge invalida, u Križevcima su evidentirane 2.102 osobe s invaliditetom, od čega 1.185 muških i 917 ženskih. U navedenom broju u dobnoj skupini 0-19 godina je 249 osoba, u skupini 20-64 su 1.072 osobe i u skupini 65+ je 781 osoba. Problemi s kojima se susreće Udruga invalida odnose se na:

- potrebe za volonterstvom;
- potrebe za sredstvima za "hladni pogon";
- potrebe za asistentima u nastavi³⁰.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

4.4.2.6. Skrb za oboljele, žrtve nasilja i preventivni programi

Klub liječenih alkoholičara provodi programe i projekte kojima se pruža stručna pomoć za kvalitetno i sustavno liječenje alkoholizma, kako članovima Kluba, tako i njihovim obiteljima. Udruga nema zaposlenih, a broji oko 35 ovisnika i 25 članova obitelji.

Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom je dobrovoljna, neprofitna, humanitarna udruga građana sa ciljem socijalne podrške unapređenju kvalitete života osoba s mentalnom retardacijom i njihovih obitelji. Udruga ima 140 članova, a financira se sredstvima Grada, donacijama pravnih osoba, donacijama građana, sredstvima Ministarstva socijalne politike i mladih te sredstvima Koprivničko-križevačke županije.

Udruga žena Hera radi na prevenciji i sprečavanju obiteljskog nasilja nad ženama i djecom te povreda ljudskih prava žena u domu, na radnom mjestu ili društvu. Udruga provodi različite aktivnosti (SOS telefon, Savjetovalište, Savjetovalište za mlade, okrugli stolovi, tribine, suradnja sa Centrom za socijalnu skrb-zajedničke radio emisije, pružanje stručne pomoći žrtvama nasilja i sl.). Udruga nema zaposlenih, a financira se sredstvima Grada Križevaca, vlastitim sredstvima, sredstvima iz državnog proračuna, sredstvima sponzora, donacijama i sredstvima Koprivničko-križevačke županije.

Klub žena s bolestim dojke "Agata" provodi programe i projekte kojima se podiže kvaliteta života žena s bolestim dojke i njihovog psihofizičkog stanja. Udruga se financira iz vlastitih sredstava i sredstava Grada.

Udruga "Prostata" okuplja populaciju ljudi koji boluju od bolesti raka prostate, aktivno informira javnost i članove o postojećim novim lijekovima i terapijskim metodama, surađuje s liječnicima i medicinskim institucijama, bavi se rehabilitacijom i reintegracijom bolesnika, aktivno provodi pilot projekte te testiranja muške populacije starije od 40 godina. Udruga se financira iz vlastitih sredstava, sredstava Koprivničko-križevačke županije i sredstava Grada Križevaca.

Društvo multiple skleroze Koprivničko-križevačke županije okuplja osobe koje boluju od bolesti multiple skleroze. Udruga aktivno provodi program pod nazivom "Terapija ultrazvukom po Seltzeru" te okuplja 13 članova iz Križevaca. Udruga se susreće s problemom manjka financijskih sredstava, zbog visokih troškova terapija kojima se liječi navedena bolest.

Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije broji 232 člana s područja Županije i djeluje u vlastitom prostoru te svojim stručnim, materijalnim, savjetodavnim i drugim uslugama pomaže članovima u prevladavanju poteškoća³¹.

4.4.2.7. Braniteljske udruge

Na području Grada Križevaca djeluje nekoliko udruga koje se bave braniteljskim pitanjima, obilježavaju državne praznike i značajne datume iz Domovinskog rata, obilaze bolesne članove, pružaju savjete i pomoć pripadnicima udruge kod ostvarivanja raznih prava, organiziraju druženja i izlete, sudjeluju na susretima veterana, obilaze mjesta pogibije križevačkih branitelja, organiziraju sportske susrete i natjecanja s ciljem očuvanja zdravstvene sposobnosti članova, organiziraju hodočašća, javne tribine te uređuju spomen sobe:

- Udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata Križevci;
- Udruga 15. mpoad Križevci;
- Udruga hrvatskih veterana Domovinskog rata Križevci;
- Udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Križevci;
- Udruga hrvatskih branitelja liječenih od posttraumatskog poremećaja Koprivničko-križevačke županije "Sv. Marko Križevčanin";
- Hrvatski domobran, Udruga ratnih veterana Zagreb, Ogranak Križevci;
- Udruga Hrvatski vitezovi.

Spomenute udruge nemaju zaposlenih, financiraju se uglavnom iz Proračuna Grada Križevaca, vlastitih sredstava (članarina), sponzorstava i donacija, Proračuna Koprivničko-križevačke županije te općina. Udruge se susreću sa problemima kao što je manjak financijskih sredstava, nedostatak prostora, neadekvatna opremljenost prostorija, visoki troškovi uredskog poslovanja³².

³¹ Podaci iz evidencija Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Križevaca.

³² Ibid.

4.4.3. Civilna zaštita i vatrogastvo

4.4.3.1. Civilna zaštita

Gradsko vijeće Grada Križevaca donijelo je u ožujku 2012. godine Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Grada Križevaca³³, kao polazni dokument za utvrđivanje strukture osnovnih elemenata sustava zaštite i spašavanja. Time je izrađen detaljan i na najnovijim znanstvenim spoznajama utemeljen prikaz svih oblika i vrsta potencijalnih ugrožavanja, koja mogu dovesti do velikih nesreća i katastrofa. Na temelju navedene Procjene, Gradsko vijeće Grada Križevaca na istoj je sjednici donijelo Odluku o osnivanju i ustroju postrojbi civilne zaštite Grada Križevaca³⁴, temeljem koje će se ustrojiti 3 tima:

- tim opće namjene (sastavljen od 3 skupine sa ukupno 36 članova);
- tim za spašavanje iz ruševina (sastavljen od 20 članova i 2 potražna psa);
- tim za logistiku (sastavljen od 4 skupine sa ukupno 99 članova).

Svi navedeni timovi biti će ustrojeni i opremljeni sukladno mjerilima Državne uprave za zaštitu i spašavanje i financijskim mogućnostima Grada te će kao takvi moći zadovoljiti potrebe Grada i biti kvalitetna podrška postojećim snagama zaštite i spašavanja.

4.4.3.2. Vatrogastvo

Vatrogastvo je na području Grada Križevaca organizirano profesionalno - kroz Javnu vatrogasnu postrojbu Grada Križevaca te dobrovoljno – kroz djelovanje dobrovoljnih vatrogasnih društava okupljenih u Vatrogasnoj zajednici.

Javna vatrogasna postrojba zapošljava 22 osobe (od čega stručno osoblje čini 21 osoba, a 1 osoba čini pomoćno osoblje) te djeluje u prostorima u ulici Franje Račkoga. Javna vatrogasna postrojba raspolaže sa 1 osobnim vozilom, teretnim kombijem te 6 interventnih vozila (2 su u vlasništvu MUP-a, a na korištenju kod Javne vatrogasne postrojbe). Javna vatrogasna postrojba je korisnik Proračuna Grada Križevaca te se minimalni zakonski standardi vatrogastva financiraju iz državnog proračuna, dok se sredstva iznad minimalnih zakonskih standarda osiguravaju iz Proračuna Grada te iz vlastitih sredstava ostvarenih na tržištu pružanjem usluga. Javna vatrogasna postrojba pruža sljedeće usluge na komercijalnoj osnovi: opskrba vodom stanovništva koje nema riješeno pitanje vodovoda te servisiranje

³³ Službeni vjesnik Grada Križevaca, broj 1/2012, str. 7

³⁴ Ibid, str. 8

vatrogasnih aparata. Problemi i potrebe s kojima se suočava Javna vatrogasna postrojba Grada Križevaca odnose se na nedostatak stručnog osoblja dovoljno educiranog sukladno propisima, zamjenu prijevoznih sredstava te modernizaciju vatrogasne opreme.

Vatrogasna zajednica Grada Križevaca okuplja 32 organizacije (dobrovoljna vatrogasna društva) na području Grada. Vatrogasna zajednica nema zaposlenika, a njome rukovode predsjednik i zapovjednik. Financira se iz Proračuna Grada Križevaca, a provodi školovanje vatrogasnih kadrova za svoje potrebe, održava vatrogasna natjecanja te kroz dobrovoljna vatrogasna društva uključuje civilno stanovništvo. Također, Vatrogasna zajednica provodi preventivne aktivnosti – obilazak domaćinstava u cilju sprečavanja požara (pregled tavana, dimnjaka). Vatrogasna zajednica raspolaže 1 osobnim vozilom i 2 interventna vozila, koji su u vlasništvu Zajednice te 1 putničkim kombijem i 4 interventna vozila koji su u vlasništvu dobrovoljnih vatrogasnih društava. Najveće potrebe Vatrogasne zajednice odnose se na nabavu vatrogasne opreme.

4.5. INFRASTRUKTURA

Grad Križevci kao jedinica lokalne samouprave zauzima površinu od 263,72 km² te obuhvaća područje Grada i 59 okolnih naselja. Ovako velika površina i veliki broj naselja zahtijevaju i veliku prometnu i komunalnu infrastrukturu.

4.5.1. Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura na području Grada Križevaca obuhvaća državne ceste, županijske ceste, lokalne ceste i nerazvrstane ceste te popratne nogostupe, parkirališta i ostale prometne objekte, kao i željezničku prugu.

Gradskim područjem prolaze dvije državne ceste, D 41 u smjeru Koprivnica-Križevci-Zagreb i D 22 u smjeru Bjelovar-Križevci-Varaždin. Navedene ceste prolaze kroz dio naselja i kroz sam centar grada. Održavanje tih prometnica u dužini od 39 kilometara, koliko prolaze područjem Grada, u potpunosti je u nadležnosti Hrvatskih cesta.

Na području Grada nalazi se i 64 km županijskih cesta od kojih otprilike 5 km nije još asfaltirano te 102 km lokalnih cesta, od kojih 30 km nije asfaltirano. Tim cestama upravlja Županijska uprava za ceste i kod njihove rekonstrukcije ili nekog većeg zahvata u sufinanciranju sudjeluje i Grad na dijelu koji prolazi njegovim područjem.

Zbog izrazito velikog broja naselja i velike površine koju zauzima Grad, veliki je broj, kao i duljina, nerazvrstanih cesta (150 km), od kojih veliki dio još nije asfaltiran (78 km). Održavanje ovih cesta u nadležnosti je Grada, a radi njihovog lošeg stanja i velikog broja nerazvrstanih cesta koje nisu asfaltirane, značajna sredstva nužno je uložiti i u modernizaciju istih. Dio tih cesta nalazi se u samom Gradu, pa je kod njihove rekonstrukcije potrebno urediti i ostalu komunalnu infrastrukturu, čime ti troškovi višestruko rastu.

Cestovnu povezanost Grada, prije svega sa Zagrebom, značajno će poboljšati i buduća autocesta A12 koja se gradi od Vrbovca prema Križevcima, Koprivnici te mađarskoj granici. Autocesta od Vrbovca i Gradeca dolazi do naselja Cubinec, gdje će biti izlaz sa autoceste na državnu cestu D 22, kojom će se preko nadvožnjaka, koji je u izgradnji ulaziti u grad. Od izlaza s autoceste izgradit će se poseban odvojak duljine 2,4 km, kojim će se moći s autoceste direktno pristupiti Gospodarskoj zoni gornji Čret.

Tablica 5: Ceste na području Grada Križevaca

Rbr.	Vrsta ceste	Asfaltirano (km)	Neasfaltirano (km)	Ukupno (km)
1.	Državne ceste	39	0	39
2.	Županijske ceste	59	4,5	63,5
3.	Lokalne ceste	72,5	30	102,5
4.	Nerazvrstane ceste	72	78	150
Ukupno		242,5	112,5	355

Izvor: Upravni odjel za stambeno-komunalne djelatnosti Grada Križevaca

Dio gradskih ulica pokriven je nogostupima, dok je samo 2,5 km biciklističkih staza (ulica Nikole Tesle i Potočka ulica). Grad ima dovoljnu površinu parkirališnih prostora (za 350 automobila), a naplata parkiranja dana je u koncesiju. Određena parkirališta potrebno je urediti (Trg bana Lackovića).

Područjem Grada prolazi i glavna željeznička pruga od Budimpešte prema Zagrebu i Rijeci. Dionica od Križevaca do Zagreba je rekonstruirana, a u planu je i gradnja drugog kolosjeka pruge do Zagreba.

Potrebe daljnjeg razvoja prometne infrastrukture odnose se na:

- asfaltiranje preostalog dijela županijskih i lokalnih cesta (Velike Sesvete, Male Sesvete, Sveta Helena – Glogovnica, Pobrđani, Vujići, Lemeš, Podgajec);
- daljnje asfaltiranje nerazvrstanih cesta – potrebno je odrediti prioritete i plan izgradnje u sljedećem razdoblju;
- daljnja izgradnja novih i modernizacija postojećih nogostupa.

4.5.2. Vodoopskrbna mreža

Vodoopskrbnim sustavom "Križevci" obuhvaćeno je područje Grada Križevaca te općina Gornja Rijeka, Sveti Petar Orehovec, Kalnik i Sveti Ivan Žabno. Snabdijevanje vodom vodoopskrbnog sustava vrši se iz dva vodocrpilišta, i to:

- 1) vodocrpilišta "Trstenik", kapaciteta 20 l/s, kojim se zahvaća podzemna voda na južnoj strani Grada Križevaca, a koje se koristi kao jedno od osnovnih crpilišta u postojećem

sustavu vodovoda "Križevci" s vezom na sam grad Križevce i njemu pripadajuća okolna naselja;

- 2) vodocrpilište "Vratno", koje se sastoji od dva neovisna zdenca kapaciteta 60 l/s, smješteno je na podkalničkom području na lokaciji Vratno, a povezano je sa magistralnim cjevovodom "Vratno - Križevci" dužine 13.260 metara sa vodospremom "Greberanec" i osigurava sigurnu opskrbu stanovništva Grada.

Na području Grada nalaze se dvije velike vodospreme - Greberanec i Bukovje sa zapreminom od 2.000 m³ svaka, a s obzirom na konfiguraciju, vodoopskrbni sustav "Križevci" može se razmatrati uz podjelu na nekoliko vodoopskrbnih zona u širem području oko Križevaca, i to:

- 1) Glavni opskrbni cjevovod "Vratno" – VS "Greberanec" – Križevci – VS "Bukovje" i pripadajuća zona u koju se uključuje prostor središnje gradske aglomeracije, te jugozapadni dijelovi Grada Križevaca (Vodoopskrbni sustav Veliki Raven).
- 2) Zona "Kalnik" u kojoj se opskrba obavlja posredstvom precrpne stanice koja je smještena u prekidnoj komori "Vratno" sve uz vezu na vodospremnik "Kalnik", te pripadajuće cjevovode i prekidne komore vodovoda "Kalnik zapad".
- 3) Zona "Sveti Petar Orehovec – Gornja Rijeka" gdje se vodoopskrba obavlja uz vezu na vodospremnik "Dedina" koji je priključen na glavni dobavni cjevovod "Vratno – Križevci". Za vodoopskrbu sjevernog i zapadnog područja općine Gornja Rijeka predviđena je interpolacija precrpne stanice "Donja Rijeka" i vodospremnika "Đurinečko selo".
- 4) Zona "Greberanec – Fodrovec" u kojoj je rješenje vodoopskrbe predviđeno uz vezu na vodospremnik "Greberanec".
- 5) Zona "Bukovje – Trema" s rješenjem kojim se predviđa interpolacija precrpne stanice uz vodospremnik "Bukovje" i izgradnja cjevovoda s vezom na vodospremnik "Trema".
- 6) Zona "Sveti Ivan Žabno" gdje se doprema vode osigurava iz vodospremnika "Bukovje", a daljnja distribucija omogućava putem precrpne stanice "Brezovljani" uz vezu na vodotoranj "Sveti Ivan Žabno".
- 7) Zona "Carevdar – Osijek Vojakovački" s dobavom vode putem precrpne stanice "Carevdar" i uz vezu na magistralni cjevovod Koprivnica – Križevci. Rješenje predviđa izgradnju pripadne vodovodne mreže sve uz vezu na vodospremnik "Glogovnica". Za vodoopskrbu naselja Osijek Vojakovački predviđa se izgradnja hidrostanice "Osijek Vojakovački".

- 8) Rješenje vodoopskrbe područja naselja Apatovec razmatra se privremeno kao izdvojeni sustav s vlastitim izvorima, izvorima tvrtke "Badel" ili konačno uz vezu na visinsku zonu "Reka" čija se uspostava planira na području općine Rasinja.

Na području Grada Križevaca izgrađeno je ukupno 72 km magistralnih cjevovoda te 73 km sekundarne vodovodne mreže. Na istu mrežu priključeno je 4.046 domaćinstva, odnosno njih 65%, te 411 poslovnih subjekata. Uz sam grad, gdje je potrebno izvršiti rekonstrukciju dijela vodovodne mreže, na sustav javne vodoopskrbe mogu se priključiti stanovnici sljedećih naselja: dio naselja Erdovec, Dijankovec, Đurđić uz izgrađeni magistralni cjevovod, te Gornji Cubinec, Bukovje, Gračina, dio naselja Prikraj, Sv. Martin, Špiranec, Kundevac, Bojnikovec, Mali Raven, Veliki Raven, Ravenski Lemeš uz izgrađeni magistralni cjevovod.

Dio sekundarne mreže je u fazi gradnje pa će se na sustav javne vodoopskrbe moći priključiti i naselja: Prikraj, Sv. Martin, Špiranec, Majurec, Brezov Most, Carevdar, koja se nalaze uz magistralni cjevovod Koprivnica - Križevci, Apatovec - izgrađen je zasebni cjevovod i nakon izgradnje crpne stanice bit će moguća priključenja na mrežu. Kroz državne programe projektira se vodoopskrba svih ostalih naselja na području Grada³⁵.

4.5.3. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Na području Grada Križevaca (središnje gradsko područje) izgrađena je gradska kanalizacijska mreža kojom se odvođe sve otpadne, fekalne i oborinske vode putem dva kolektora i to kolektora "Koruška" i kolektora "Vrtlin" do skupnog kolektora "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje", čije je ishodište kod željezničke stanice pokraj ceste Križevci – Bjelovar.

Kolektor "Koruška" lociran je uz potok Korušku s njegove istočne strane i njime je predviđeno prihvaćanje kanalizacije zapadnog dijela grada, zapadno od vododjelnice koja prolazi sredinom grada. Cijela trasa kolektora "Koruška" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 300 do 800 mm u ukupnoj dužini od 4.597 m. Na kolektor "Koruška" spojena je sva gradska kanalizacija sa zapadne strane vododjelnice do kolektora kao i kanalizacija iz poduzetničke zone u ulici Nikole Tesle. Na kolektor "Koruška" predviđeno je spajanje kanalizacije iz naselja Karane, Koruška i Radnički dol te ulica Pušća, Prigorska, Zagorska i Kalnička. Navedena naselja i ulice smještene su sa zapadne strane

³⁵ Podaci preuzeti sa web stranice <http://www.komunalno-krizevci.hr/vodovod-kanalizacija> te iz Upravnog odjela za stambeno-komunalne djelatnosti Grada Križevaca.

potoka Koruška, te je za spajanje istih na kolektor "Koruška" potrebno izgraditi sifonske prijelaze. Do sada postoji izgrađena gradska kanalizacija u ulici Koruška, ulici Pušća i Kalničkoj ulici iz koje se kanalske vode ispuštaju direktno u potok Koruška.

Kolektor "Vrtlin" lociran je uz potok Vrtlin s njegove zapadne strane i njime je predviđeno prihvaćanje kanalizacije istočnog dijela grada, istočno od vododjelnice koja prolazi sredinom grada. Cijela trasa kolektora "Vrtlin" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 300 do 800 mm u ukupnoj dužini od 6.092 m. Na kolektor "Vrtlin" spojena je gradska kanalizacija s istočne strane vododjelnice odnosno sa zapadne strane kolektora. Na kolektor "Vrtlin" predviđeno je spajanje kanalizacije Gundulićeve ulice, Koprivničke ulice, Detonijeve ulice, Renarićeve ulice, ulice Ratarna, ulice M. Demerca, Potočke ulice i ulice Kosovec. Navedene ulice smještene su s istočne strane potoka Vrtlin, te je za spajanje istih na kolektor "Vrtlin" potrebno izgraditi sifonske prijelaze. Do sada postoji izgrađena gradska kanalizacija u dijelu Gundulićeve ulice, dijelu Koprivničke ulice, Nehajevoj ulici, Ulici Marijana Detonija, Ulici Dragutina Renarića, ulici Mislava Demerca, dijelu ulice Ratarna, Potočkoj i ulici Kosovec iz koje se kanalske vode ispuštaju direktno u potok Vrtlin.

Kao što je navedeno, kolektor "Koruška" i kolektor "Vrtlin" spajaju se kod željezničke pruge u Tomislavovoj ulici u skupni kolektor "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje". Cijela trasa kolektora "Željeznička stanica – Uređaj za pročišćavanje" je gravitacijska, ista je izgrađena od azbest – cement cijevi profila od 1.000 mm u ukupnoj dužini od 2.370 m.

Sakupljena otpadna voda dovodi se do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, koji se nalazi 2 km južno od ruba grada uz potok Glogovnicu, neposredno uz prometnicu Cubinec – Poljana Križevačka. Točnije, trasa kolektora prolazi ispod željezničke pruge Križevci – Koprivnica, te sa sjeverne strane prometnice Križevci – Bjelovar do tvrtke "Mlinar" d.d. Križevci gdje skreće pod 45° preko prometnice i dolazi do potoka Vrtlin i Glogovnica, te dalje prema jugu uz prometnicu Cubinec – Križevačka Poljana u poslovnoj zoni do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Ispod potoka Vrtlin i Glogovnica prolazi se sifonima profila 800 mm s armirano betonskim komorama. Na skupni kolektor predviđeno je spajanje kanalizacije naselja Cubinec (nije izgrađena) u poslovnoj zoni.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda izgrađen je u prvoj fazi, što podrazumijeva da je preliminarnog mehaničkog stupnja, sa grubom i finom rešetkom, te mastolovom i pjeskolovom. Kroz uređaj se godišnje preradi 980.000 m³ otpadnih voda.

U većem dijelu Grada izgrađena je sekundarna kanalizacijska mreža, koja je zajedno sa kolektorima dugačka 57 km. Na postojeću mrežu priključeno je 2.772 domaćinstva i 361 poslovni subjekt.

Na širem području Grada odvodnjom, osim Križevaca, nisu obuhvaćena ostala naselja. Trenutno se kroz državne programe projektira cjelovit sustav odvodnje na širem području Grada Križevaca kojim bi trebala biti obuhvaćena i okolna naselja (aglomeracija Križevci)³⁶.

4.5.4. Plinska mreža

Začetak plinifikacije grada Križevci bio je 1970. godine kada je izgrađen kuglasti spremnik za ukapljeni naftni plin (UNP) zapremine 55m³ i plinovod u ulici Kralja Tomislava. Naknadno su izgrađena još dva valjkasta spremnika (UNP) i nastavljena je izgradnja plinovoda po ostalim gradskim ulicama.

1976. godina izgrađen je magistralni visokotlačni plinovod Bjelovar-Križevci (DN 200 ANSI 150) i mjerno redukcijske stanice Križevci i Sveti Ivan Žabno, a 1992. godine MRS Ladinec preko koje se plinom opskrbljuje Cirkvena i ostala gravitirajuća naselja. Tijekom idućih godina izgrađeno je 115 km plinovoda od čega 56 km od čeličnih bešavnih cijevi, a 59 km od PE-HD cijevi na što je priključeno oko 4.050 potrošača (3.588 domaćinstava i 485 industrijskih potrošača).

Radnik d.d. kao distributer opskrbljuje svoje kupce preko MRS-a Križevci, Sv. I. Žabno i Ladinec sa 10 000 000 m³ prirodnog plina što se planira u budućnosti povećavati³⁷.

Upravljanje plinskom mrežom nije u nadležnosti Grada, već privatne tvrtke, no vlasnički odnosi u vezi plinske mreže nisu u potpunosti razriješeni.

4.5.5. Zbrinjavanje otpada

Zbrinjavanje komunalnog otpada iz kućanstva i industrije organizirano je za cijelo područje Grada Križevaca, općine Gornja Rijeka, te općine Kalnik. Jednom godišnje organizirano se prikuplja i glomazni otpad koji se zatim sortira na metalni glomazni otpad, koji se skladišti na reciklažnom dvorištu u Cubincu, do daljnjeg preuzimanja tvrtki registriranih za postupanje s takvom vrstom otpada, a ostali dio glomaznog otpada se odlaže

³⁶ Ibid.

³⁷ Podaci preuzeti sa web stranice <http://www.radnik.hr/distribucijaplina.php>

na odlagalištu. Postavljeno je 25 zelenih otoka u gradu Križevcima za izdvojeno sakupljanje stakla i papira, te 10 zelenih otoka u okolnim selima.

Na području Grada provodi se i odvajanje i sortiranje otpada pa su tako domaćinstvima podijeljene besplatne dodatne posude za izdvajanje korisnog otpada koji se može preraditi. Dodatna posuda ima narančasti poklopac i zapreminu od 120 l. U dodatnu posudu se odlaže papirna i kartonska ambalaža, plastična ambalaža, tetrapack ambalaža, met-ambalaža, dok se staklena ambalaža odlaže u već spomenute tzv. zelene otoke.

Na odlagalištu otpada "Ivančino brdo" odlaže se komunalni i neopasni/inertni otpad s područja Grada Križevaca, općine Gornja Rijeka, te općine Kalnik. Sanacija odlagališta završena je krajem 2008. godine na način da je stari dio odlagališta saniran i zatvoren, a na novom dijelu izgrađene su dvije kazete za odlaganje otpada na sanitaran način. Vrijednost navedene investicije iznosila je 7.008.056,81 kn od čega je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost sudjelovao sa 45%, a Grad Križevci sa 55%. U sklopu odlagališta izgrađena je i kazeta za odlaganje azbestnog otpada.

Odlagalište otpada "Ivančino brdo" trebalo bi biti u funkciji do otvaranja izgradnje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske na lokaciji Piškornica. Budući da je sukladno Direktivi EU o odlaganju otpada i zahtjevu RH za prijelaznim razdobljem definirano da je 31. prosinca 2018. godine realan rok za uspostavu integralnog sustava gospodarenja otpadom odnosno izgradnju potrebnih centara za gospodarenje otpadom, do otvaranja RCGO Piškornica nužno je proširiti odlagalište Ivančino brdo, kako bi mu se povećao kapacitet³⁸.

4.5.5.1. Regionalni centar za gospodarenje otpadom "Piškornica"

Sukladno Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2007.do 2015. godine (NN 85/07) županije Krapinsko-zagorska, Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-križevačka, te Općina Koprivnički Ivanec osnovale su društvo "PIŠKORNICA" d.o.o. radi provođenja Projekta izgradnje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske, na lokaciji Piškornica, u općini Koprivnički Ivanec. Tvrtka „Piškornica“ d.o.o. regionalni centar za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske (skraćeno „Piškornica“ d.o.o.) osnovana je 12. ožujka 2009. godine potpisivanjem Društvenog ugovora o osnivanju trgovačkog društva, s razmjerom uloga osnivača u temeljnom kapitalu po 22,5% svaka od 4 županije te 10 % Općina Koprivnički Ivanec.

³⁸ Podaci preuzeti sa web stranice <http://www.komunalno-krizevci.hr/cistoca>

Izgradnja RCGO sjeverozapadne Hrvatske planira se sjeverno od centra grada Koprivnice, na lokaciji Piškornica na području općine Koprivnički Ivanec, gdje se dijelom nalazi postojeće odlagalište grada Koprivnice još od 1982. godine. U skladu s postojećom dokumentacijom to se odlagalište sanira. Lokacija Piškornica nalazi se sjeverno od Koprivničkog Ivanca uz potok Gliboki te istočno od sela Pustakovec, što osim postojećeg odlagališta, obuhvaća većinom poljoprivredno područje. Ukupna površina zahvata unutar ograde iznosi 43,6 h.

U sustavu gospodarenja otpadom 4 županije sjeverozapadne Hrvatske, komunalni otpad će se prikupljati na principu odvojenog prikupljanja (reciklažna dvorišta i zeleni otoci) te kroz provedbu posebnih propisa za određene kategorije otpada (ambalažni otpad, električni i elektronički otpad, gume, itd.). Nakon odvajanja korisnog otpada, prikupljeni otpad prevozi se do pretovarne stanice. Iz pretovarne stanice prikupljeni otpad se posebno uređenim vozilima prevozi do centra za gospodarenje otpadom.

15. veljače 2012. godine Ministarstvo zaštite okoliša i prirode je na svojoj internet stranici objavilo izdavanje Rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za RCGO Piškornica u Koprivničkom Ivancu. Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša je zapravo "Okolišna dozvola" koja vrlo detaljno određuje pravila postupanja kojih se operater u budućem RCGO mora striktno pridržavati s ciljem cjelovite zaštite okoliša.

U navedenom Rješenju navodi se rok od dvije godine u kojem Piškornica mora ishoditi lokacijsku dozvolu. Do sada su ukupno 102 jedinice lokalne samouprave s područja navedenih županija potpisale Sporazum o preuzimanju otpada. U Koprivničko-križevačkoj županiji preostale su još dvije jedinice lokalne samouprave koje nisu potpisale Sporazum, dvije u Međimurskoj županiji i četiri u Varaždinskoj, dok su u Krapinsko-zagorskoj potpisani svi Sporazumi. Prema najavama očekuje se da će veći dio od preostalih osam jedinica također potpisati Sporazum o preuzimanju otpada³⁹.

³⁹ Podaci preuzeti sa web stranice <http://www.rcgo-piskornica.hr/piskornica/>

4.6. GOSPODARSTVO

Gospodarstvo Grada Križevaca karakterizira relativno veliki broj poslovnih subjekata (obrta i trgovačkih društava), od kojih su samo 2 u skupini velikih te 3 u skupini srednjih poduzetnika, dok svi ostali poduzetnici i obrtnici spadaju u skupinu malih poduzetnika i obrtnika. Od 3 velika poduzetnika, koliko ih je u Križevcima bilo proteklih godina, jedno je trgovačko društvo 2011. godine preselio sjedište i poslovanje iz Križevaca u Zagreb.

Osim toga, u posljednjim godinama dolazi do promjene broja i strukture poslovnih subjekata pa njihov broj sa 768 u 2008. godini pada na 729 u 2009. godini, odnosno na 715 poslovnih subjekata u 2010. godini. Negativan trend prisutan je i u kretanju zaposlenosti, pa je tako broj zaposlenih sa 5.828 zaposlenih u 2008. godini pao na 4.899 zaposlenih u 2010. godini. U strukturi poslovnih subjekata povećava se broj trgovačkih društava, dok se smanjuje broj obrta. Najveći broj poslovnih subjekata bavi se trgovačkom djelatnošću (oko 24%), zatim slijede prerađivačka i proizvodna djelatnost (oko 20%) te građevinarstvo (oko 10%).

Na razini Koprivničko-križevačke županije, gospodarstvo Grada Križevaca ima relativno stalan i nepromijenjeni udio, tako da u ukupnom broju poduzetnika Koprivničko-križevačke županije Grad Križevci sudjeluje sa 28%, u broju zaposlenih sa 23%, u ostvarenim prihodima i rashodima sa 27%, u ostvarenoj dobiti sa 27% te u ostvarenom gubitku sa 12%.

Tablica 6: Udio Grada Križevaca u gospodarstvu Koprivničko-križevačke županije (u %)

Opis	Godina		
	2008.	2009.	2010.
Broj poduzetnika	28,7	27,7	27,8
Broj zaposlenih	23,8	24,2	22,9
Ukupni prihodi	26,5	27,1	26,8
Ukupni rashodi	26,2	26,2	26,5
Dobit	29,3	22,7	27,0
Gubitak	15,5	5,6	12,3

Izvor: FINA⁴⁰

Budući da u Gradu posluje veliki broj malih poduzetnika, osjeća se nedostatak velikih i srednjih poduzetnika, kao okosnice razvoja malih poduzeća i obrta pa je i to jedan od mogućih razloga kontinuiranog pada njihovog broja.

⁴⁰ Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Križevaca (prema obrađenim podacima godišnjih financijskih izvještaja zaprimljenih u Registar godišnjih financijskih izvještaja) za 2008., 2009. i 2010. godinu.

4.6.1. Poslovanje trgovačkih društava

Gospodarstvo Grada Križevaca u posljednje tri godine bilježi stalni pad gospodarske aktivnosti i pad broja zaposlenih. Tako su u razdoblju od 2008. do 2010. godine ukupni prihodi trgovačkih društava pali sa 2.986,6 milijuna kuna na 2.495,1 milijun kuna, a rashodi sa 2.886,8 na 2.440,8 milijuna kuna, odnosno u relativnim odnosu ukupni prihodi smanjeni su za 16,5%, a ukupni rashodi za 15,5%. Unatoč toj činjenici, u promatranom razdoblju na razini ukupnog gospodarstva svake je godine ostvaren pozitivan financijski rezultat, tj. na razini ukupnog gospodarstva u svim godinama ostvarena dobit bila je veća od ostvarenih gubitaka. Istovremeno, u tom periodu, došlo je, kako do već spomenutog pada ukupnog broja zaposlenih, tako i do pada broja zaposlenih u trgovačkim društvima, i to sa 4.744 zaposlena u trgovačkim društvima u 2008. godini na 4.040 zaposlenih u 2010. godini, odnosno za 14,8%. Prosječna mjesečna neto plaća na području Grada u 2010. godini iznosila je 3.753,00 kuna i u prethodne tri godine porasla je za 3%. Troškovi osoblja (neto plaće, porezi i doprinosi iz plaća i na plaće) na razini Grada Križevaca u promatranom razdoblju smanjeni su za 13%, a u strukturi ukupnih rashoda kreću se na prosječno 12%, što je niže i od udjela tih rashoda u Koprivničko-križevačkoj županiji i na razini Republike Hrvatske.

Tablica 7: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Grada (iznosi u tisućama kuna)

Opis	2008.	2009.	2010.
Broj poduzetnika	371	360	379
Broj zaposlenih	4.744	4.522	4.040
Ukupni prihodi	2.986.599	2.763.746	2.495.059
Ukupni rashodi	2.886.831	2.727.943	2.440.832
Porez na dobit	26.566	14.143	15.085
Dobit razdoblja	95.725	48.699	61.750
Gubitak razdoblja	22.524	27.038	22.610
Neto dobit razdoblja	73.201	21.661	39.140
Izvoz	122.203	106.758	119.883
Uvoz	193.954	153.119	125.692
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	-71.751	-46.361	-5.808
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	124.786	109.245	97.151
Prosječna mjesečna neto plaća	3.640	3.752	3.753

Izvor: FINA⁴¹

⁴¹ Ibid.

Na području Grada u 2010. godini poslovalo je 379 gospodarskih subjekata registriranih kao trgovačka društva. Od tog broja, 3 gospodarska subjekta su iz skupine velikih poduzetnika, 3 gospodarska subjekta iz skupine srednjih poduzetnika i 373 iz skupine malih poduzetnika. Od 3 trgovačka društva iz skupine velikih poduzetnika jedno je s područja trgovine, jedno s područja građevinarstva i jedno iz prehrambeno-prerađivačke industrije. Tijekom 2011. godine trgovačko društvo s područja prehrambeno-prerađivačke industrije preselio je sjedište i poslovanje u Zagreb, tako da su na području Grada ostala samo 2 velika poduzetnika. Također u 2010. godini smanjen je i broj trgovačkih društava iz skupine srednjih poduzetnika sa 5 na 3, dok je broj malih poduzetnika u tom periodu oscilirao - najprije je u 2009. godini pao za 11, da bi zatim u 2010. godini porasao za 27 novih trgovačkih društava iz skupine malih poduzetnika.

U strukturi ostvarenih ukupnih prihoda i rashoda, u promatranom periodu, udio pojedinih skupina poduzetnika relativno je stabilan, pa tako veliki poduzetnici sudjeluju sa 60%, srednje veliki poduzetnici sa 9%, a mali sa 31%, uz moguća manja odstupanja. Značajne razlike pojavljuju se kod visine ostvarene dobiti i gubitka te broja zaposlenih radnika. Veliki poduzetnici imaju veći udio u dobiti, a manji u broju zaposlenih, dok srednji i mali poduzetnici imaju veći udio u strukturi gubitka i broju zaposlenih radnika.

U promatranom razdoblju došlo je do već spomenutog ukupnog smanjenja broja zaposlenih za 14,8%, no to je smanjenje kod velikih poduzetnika bilo na razini od 5%, kod srednje velikih na razini 43,6% i kod malih poduzetnika na razini 18%. Ovako velik pad kod srednje velikih poduzetnika bio je uzrokovan i već spomenutim smanjenjem njihovog broja sa 5 na 3.

Prema granama djelatnosti najveći broj poduzetnika - njih 30%, odnosno 115 trgovačkih društava, posluje u trgovini na veliko i malo te zapošljava ukupno 32% svih zaposlenih. Slijedi prerađivačka industrija sa 23% svih poduzetnika, odnosno 87 trgovačkih društava, gdje je zaposleno 36% svih zaposlenih te građevinarstvo koje obuhvaća 8% ukupnog broja poduzetnika – njih 29 te zapošljava 12% svih zaposlenih.

Najveća dobit ostvarena je u trgovini na veliko i malo, a slijede je građevinarstvo i financijske usluge. Iako je na razini konsolidiranog rezultata gospodarstvo u promatranom razdoblju bilježilo pozitivan rezultat, posebno brine činjenica da je najveći gubitak zabilježen u prerađivačkoj industriji te da je na razini cijele grane u zadnje dvije godine zabilježen gubitak.

Tablica 8: Poslovanje prema veličini poduzetnika

OPIS	2008.		2009.		2010.	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%
Ukupni prihodi	2.986.599	100,0	2.763.746	100,0	2.495.059	100,0
Mali poduzetnici	968.136	32,4	720.840	26,1	772.681	31,0
Srednji poduzetnici	264.191	8,9	258.332	9,3	220.035	8,8
Veliki poduzetnici	1.754.272	58,7	1.784.574	64,6	1.502.343	60,2
Ukupni rashodi	2.886.831	100,0	2.727.943	100,0	2.440.833	100,0
Mali poduzetnici	952.801	33,0	718.888	26,4	757.168	31,0
Srednji poduzetnici	267.311	9,3	259.882	9,5	219.226	9,0
Veliki poduzetnici	1.666.719	57,7	1.749.173	64,1	1.464.439	60,0
Dobit nakon oporezivanja	95.725	100,0	48.699	100,0	61.750	100,0
Mali poduzetnici	25.839	27,0	18.128	37,2	31.550	51,1
Srednji poduzetnici	947	1,0	414	0,9	588	0,9
Veliki poduzetnici	68.940	72,0	30.157	61,9	29.612	48,0
Gubitak nakon oporezivanja	22.524	100,0	27.038	100,0	22.610	100,0
Mali poduzetnici	18.122	80,5	21.289	78,7	22.610	100,0
Srednji poduzetnici	4.402	19,5	2.108	7,8	-	-
Veliki poduzetnici	-	-	3.641	13,5	-	-
Prosječan broj zaposlenih	4.744	100,0	4.522	100,0	4.040	100,0
Mali poduzetnici	2.092	44,1	1.942	43	1.985	49,1
Srednji poduzetnici	466	9,8	429	9,5	263	6,5
Veliki poduzetnici	2.186	46,1	2.151	47,6	1.792	44,4

Izvor: FINA⁴²

4.6.2. Poslovanje obrta

U gospodarstvu Grada Križevaca značajno mjesto zauzimaju obrti, u kojima je zaposleno oko 18% od ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Grada. Od ukupnog broja obrta većinu čine mali obrti, koji posluju u sustavu poreza na dohodak, a svega njih 17 - 20 su veći obrti koji posluju u sustavu poreza na dobit, ali koji po financijskoj snazi predstavljaju 33% svih obrta. Najveći broj obrta posluje u uslužnim djelatnostima, a značajan broj obrta su i proizvodni te građevinski obrti, koji čine 31% svih obrta. Najveći rast broja obrta zabilježen je 2008. godine, no nakon toga se njihov broj kontinuirano smanjuje. Tako se ukupan broj obrta u 2009. godini smanjio za 28 obrta u odnosu na 2008. godinu, a u 2010. godini taj se broj smanjuje za još 33 obrta pa je u tom razdoblju ukupno sa radom preostao 61 obrt, čime je

⁴² Ibid.

broj zaposlenih smanjen za 195, odnosno za 18%. U smanjenju broja obrta uslužni, proizvodni i građevinski obrti sudjeluju sa preko 50%.

Tablica 9: Obrti po grupama djelatnosti u razdoblju 2008. do 2010. godine

Struktura po grupama djelatnosti	Broj obrta na dan 31.12.		
	2008.	2009.	2010.
Trgovina na veliko i malo	66	61	56
Ugostiteljstvo i turizam	50	46	42
Frizeri i kozmetičari	23	23	20
Uslužni obrti	80	75	69
Proizvodni obrti	66	62	56
Poljoprivreda i šumarstvo	28	23	21
Prijevoz robe i putnika	25	25	23
Graditeljstvo i instalacije	59	54	49
Ukupno obrta	397	369	336
Broj zaposlenih	1.084	959	889

Izvor: Obrtnička komora Koprivničko-križevačke županije

Tablica 10: Obrti u sustavu poreza na dobit za razdoblje 2008. - 2010.

Opis	2008.	2009.	2010.
Broj prijavljenih fizičkih osoba	17	20	20
Ukupni prihodi	78.466.134,23	73.971.279,60	56.451.269,06
Ukupni rashodi	75.071.873,88	75.755.469,38	55.285.545,54
Dobit	4.427.944,58	2.775.829,03	2.780.187,07
Gubitak	1.033.684,23	4.560.018,81	1.614.463,55

Izvor: Obrtnička komora Koprivničko-križevačke županije

Tablica 11: Obrti u sustavu poreza na dohodak za razdoblje 2008. - 2010.

Opis	2008.	2009.	2010.
Broj prijavljenih fizičkih osoba	380	349	316
Ukupni prihodi	129.736.325,60	113.807.524,50	109.158.699,80
Ukupni rashodi	118.082.121,50	103.634.531,80	98.768.721,80
Dohodak	14.676.954,83	13.997.786,81	13.503.676,36
Gubitak	3.022.750,73	3.824.794,11	3.113.698,36

Izvor: Obrtnička komora Koprivničko-križevačke županije

4.6.3. Zaposlenost

U zadnjih nekoliko godina broj nezaposlenih osoba kretao se u rasponu od 1.000 do 1.100 osoba. U prosjeku je više nezaposlenih žena nego muškaraca, a većinu nezaposlenih čine osobe sa nižom i srednjom stručnom spremom. Prema dobi, 40% nezaposlenih čine osobe starije od 40 godina, koje teže nalaze posao i dulje vrijeme ostaju nezaposlene. Prema stručnoj spremi, oko 30% nezaposlenih je bez škole ili sa najviše završenom osnovnom školom, 62% ima neku od srednjih strukovnih škola u trajanju 3 ili 4 godine ili gimnaziju, a 8% ima završeno više ili visoko obrazovanje. Stopa zapošljavanja je relativno niska, a jedan od glavnih problema je dugotrajna nezaposlenost osoba srednje i starije dobi, koje još nisu stekle uvjete za mirovinu. Stopa nezaposlenosti za Koprivničko-križevačku županiju u promatranom razdoblju kretala se na razini 17%.

Tablica 12: Pregled broja nezaposlenih osoba za Grad Križevce u razdoblju 2009. – 2011.

Opis	Prema spolu	Stanje na dan 31.12.		
		2009.	2010.	2011.
Broj nezaposlenih osoba	Žene	554	573	519
	Muškarci	463	552	541
	Ukupno	1.017	1.125	1.060
Bez škole i nezavršena osnovna škola	Žene	40	40	40
	Muškarci	62	84	87
	Ukupno	102	124	127
Osnovna škola	Žene	123	114	100
	Muškarci	96	99	110
	Ukupno	219	213	210
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	Žene	211	211	164
	Muškarci	170	221	194
	Ukupno	381	432	358
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	Žene	137	146	143
	Muškarci	83	90	93
	Ukupno	220	236	236
Gimnazija	Žene	8	13	20
	Muškarci	15	17	20
	Ukupno	23	30	40
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Žene	22	34	33
	Muškarci	25	27	24
	Ukupno	47	61	57
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	Žene	13	15	19
	Muškarci	12	14	14
	Ukupno	25	29	33

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Križevci

4.6.4. Potpore poduzetništvu i obrtništvu

Grad Križevci na različite načine potiče razvoj poduzetništva i obrtništva, a jedan od njih je i razvoj te opremanje poslovnih zona. Tako se na području Grada nalaze tri poslovne zone: Poduzetnička zona u Ulici Nikole Tesle, Poduzetnička zona Cubinec i Gospodarska zona Gornji Čret.

U poduzetničkoj zoni u Ulici Nikole Tesle početkom 2001. godine poslovalo je 20-ak gospodarskih subjekata sa 450 zaposlenih, dok je danas navedena poduzetnička zona u potpunosti popunjena sa ukupno 34 gospodarska subjekta, u kojima je zaposleno 900 radnika. Također, u poduzetničkoj zoni u Cubincu posluju 4 gospodarska subjekta sa 200 zaposlenih. Budući da je u navedenoj zoni zemljište u privatnom vlasništvu, a s obzirom na popunjenost poduzetničke zone u Ulici Nikole Tesle, Grad je prostornim planom 2004. godine formirao novu zonu - Gospodarsku zonu Gornji Čret. Gospodarska zona Gornji Čret je u neposrednoj blizini Grada Križevaca, dobro prometno povezana na postojeću cestovnu i željezničku mrežu, kao i na buduću autocestu A12 u čijoj se neposrednoj blizini nalazi i na koju će imati direktni priključak. Zona zauzima površinu od 45,6 ha i dio zone opremljen je potrebnom prometnom i komunalnom infrastrukturom.

Uz razvoj poslovnih zona, Grad i na druge načine potiče poduzetništvo pa su tako radi poticanja ulaganja uvedene razne vrste olakšica na gradske poreze, naknade i doprinose i to:

- 1) *Olakšice plaćanja poreza na tvrtku ili naziv*, ovisno o godini poslovanja i broju zaposlenih kreću se u rasponu od 50 – 100%. Ova olakšica se ne odnosi na pravne i fizičke osobe koje otvaraju objekte s područja ugostiteljske djelatnosti i djelatnosti trgovine mješovitom robom.
- 2) *Olakšice kod plaćanja komunalne naknade*, ovisno o godini poslovanja kreću se u rasponu od 25 – 100%.
- 3) *Olakšice kod plaćanja komunalnog doprinosa*, ovisno o obujmu građevine mogu iznositi 25% ili 50%. Poduzetnicima koji grade objekte u poslovnim zonama komunalni doprinos umanjuje se za dodatnih 10%. Oslobođenje plaćanja dijela komunalnog doprinosa ne odnosi se na trgovačku djelatnost.

Značajni poticaji gospodarstvu osigurani su i putem osiguranja kreditnih sredstava za kreditiranje poduzetnika pod povoljnijim uvjetima. Tako je kroz program "Križevački poduzetnik" Grad osigurao subvencioniranje kamate za kredite namijenjene za investicije i obrtna sredstva.

4.7. POLJOPRIVREDA

Poljoprivreda u Koprivničko-križevačkoj županiji

Popis poljoprivrede iz 2003. godine definirao je dvije temeljne popisne jedinice: kućanstva s poljoprivrednom proizvodnjom te poslovne subjekte i dijelove poslovnih subjekata koji obavljaju poljoprivrednu proizvodnju.

"Kućanstvo s poljoprivrednom proizvodnjom je svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba, kao i osoba koja živi sama (samačko kućanstvo) a bavi se poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno ima poljoprivredni posjed, ima jedinstveno upravljanje, zajednički se koristi sredstvima za proizvodnju (strojevi, objekti, zemljište) i radom članova kućanstva bez obzira na to proizvodi li samo za vlastite potrebe ili i za prodaju."⁴³

"Poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji obavljaju poljoprivrednu proizvodnju su pravne i fizičke osobe koje su registrirane za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti ili obavljaju poljoprivrednu proizvodnju, a registrirani su u drugoj djelatnosti."⁴⁴

Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine, na području Koprivničko-križevačke županije bilo je ukupno 22.738 poljoprivrednih kućanstava te 41 poslovni subjekt. Najveći broj poljoprivrednih kućanstava, njih 41.103 zabilježen je u Osječko-baranjskoj županiji, jednako kao i najveći broj poslovnih subjekata koji se bave poljoprivredom, njih 235, dok se Koprivničko-križevačka županija nalazi na 9. mjestu po broju poljoprivrednih kućanstava te na 12. mjestu po broju poslovnih subjekata. Usporedbe radi, na razini cijele Republike Hrvatske zabilježena su ukupno 448.532 poljoprivredna kućanstva te 1.364 poljoprivrednih subjekata.

Od ukupno 76.231,54 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta u Koprivničko-križevačkoj županiji, 70.973,54 ha koristila su poljoprivredna kućanstva, dok su preostalih 5.258,00 ha koristili poslovni subjekti. Najviše je korištenog poljoprivrednog zemljišta u Osječko-baranjskoj županiji, i to 184.093,72 ha, dok je Koprivničko križevačka županija sa navedenih 76.231,54 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta na 6. mjestu među županijama u Republici Hrvatskoj. Na području cijele Republike Hrvatske bilo je ukupno 1.077.403,17 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta.

⁴³ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Uvod, definicije i objašnjenja te napomene uz podatke.

⁴⁴ Ibid.

Na području Županije, prema Popisu poljoprivrede iz 2003. godine, bilo je ukupno 78.704 goveda, od čega u poljoprivrednim kućanstvima 66.712 te 11.992 kod poslovnih subjekata. Po broju goveda, Koprivničko-križevačka županija je daleko vodeća, dok je na drugom mjestu Zagrebačka županija sa 54.644 goveda te na trećem mjestu Osječko-baranjska sa 51.344 goveda. Na razini cijele Republike Hrvatske zabilježeno je ukupno 488.646 goveda.

Od ukupno 172.649 svinja na području Županije, 163.186 je bilo kod poljoprivrednih kućanstava te preostalih 9.463 kod poslovnih subjekata. Po ukupnom broju svinja na prvom se mjestu nalazi Osječko-baranjska županija sa 281.679 svinja, dok je Koprivničko-križevačka županija na 5. mjestu, zaostajući za četvrtom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom za oko 1.500 svinja. Na razini cijele Republike Hrvatske zabilježeno je ukupno 1.726.895 svinja.

Od ukupno 867.218 peradi u Županiji, 814.799 je bilo kod poljoprivrednih kućanstava te 52.419 kod poslovnih subjekata. Po broju peradi uvjerljivo je vodeća Varaždinska županija sa 3.561.723 komada (od čega čak 2.706.942 kod poslovnih subjekata), dok je Koprivničko-križevačka županija na 8. mjestu. Na razini cijele Republike Hrvatske zabilježeno je ukupno 15.989.365 peradi.⁴⁵

Budući da je podatke Popisa poljoprivrede iz 2003. godine na razini općina i gradova na web stranicama Državnog zavoda za statistiku moguće pregledati samo za poljoprivredna kućanstva, dok je za poslovne subjekte je moguće vidjeti samo tablice na razini županija, slijedi analiza poljoprivrede na području Križevaca po poljoprivrednim kućanstvima.

⁴⁵ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Osnovni pokazatelji popisa poljoprivrede 2003. (1. lipnja 2003.)

Poljoprivreda na području Križevaca

Poljoprivreda tradicionalno predstavlja značajnu gospodarsku djelatnost na području Grada Križevaca, posebice u njegovom ruralnom dijelu. Nekim oblikom poljoprivredne proizvodnje bavi se još uvijek oko 40% stanovništva, iako im to nije jedini izvor prihoda. Veliki dio njih je formirao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, kako bi nesmetano mogli nastupiti na tržištu sa svojim proizvodima. Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije⁴⁶, na području Grada Križevaca u 2009. godini bilo upisano u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava oko 1.490 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sa ukupno 4.719 upisanih članova. Od ukupnog broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava 308 je dohodovnih, a 1.182 komercijalnih.

Po kvaliteti tla zemljište na području Grada je IV. i niže klase, s velikim brojem malih parcela. Jedino dio državnog zemljišta ima nešto više površinom većih parcela, a koje se sve nalaze na jugoistočnom dijelu Grada. Veliki broj usitnjenih parcela i slabija kvaliteta tla otežavaju korištenje suvremenih agrotehničkih mjera i povećavaju troškove mehanizacije, što u konačnici značajno poskupljuje ratarsku proizvodnju. Parcele su dosta udaljene od poljoprivrednih gospodarstava pa su u proizvodnji prisutni i visoki troškovi transporta. U prosjeku, komercijalna poljoprivredna gospodarstva imaju poljoprivredno zemljište u 20 do 25 parcela, a prosjek posjeda je ispod 5 ha po gospodarstvu. Također, na području Grada je značajan broj upisanih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji obrađuju vrlo male površine – tzv. "hobi proizvodnje" ispod 1 ha površine.

Od ukupno 22.738 poljoprivrednih kućanstava u Koprivničko-križevačkoj županiji, zabilježenih Popisom poljoprivrede iz 2003. godine, na području Križevaca bilo ih je 3.313. Na području Županije bilo je ukupno 84.832,38 ha ukupno raspoložive površine zemljišta (korišteno poljoprivredno zemljište + ostalo (nepoljoprivredno) zemljište), od čega je korišteno već spomenutih 70.973,54 ha. U ukupno raspoloživoj površini zemljišta Križevci sudjeluju sa 12.019,82 ha, od čega je ukupno korišteno 9.384,23 ha, dok je 2.635,59 ha ostalog zemljišta. Zanimljivo je napomenuti da je na području Županije bilo 157.053 parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta, u čemu Križevci sudjeluju sa 26.845 parcela.⁴⁷

⁴⁶ HPA – Hrvatska poljoprivredna agencija – Ured u Križevcima: Podneseni zahtjevi za plaćanja u stočarstvu za 2009. godinu na području djelovanja HPA – ureda u Križevcima (Općine G. Rijeka, Kalnik. Sv. P. Orehovec i Grad Križevci)

⁴⁷ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Poljoprivredna kućanstva prema ukupno raspoloživom zemljištu, površina ukupno raspoloživoga korištenoga poljoprivrednog zemljišta, ostalog zemljišta i broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta (1. lipnja 2003.)

Tablica 13: Korišteno poljoprivredno zemljište po kategorijama (2003.)

Kategorija zemljišta	Koprivničko-križevačka županija	Križevci
Oranice i vrtovi	51.988,57	6.129,03
Povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	140,71	23,20
Livade	15.794,96	2.728,23
Pašnjaci	344,36	100,13
Voćnjaci	1.131,27	141,53
Vinogradi	1.554,20	259,08
Rasadnici i košaračka vrba i dr.	19,47	3,03
Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište	70.963,54	9.384,23
Ukupno ostalo zemljište	13.858,84	2.365,59
od čega: Neobrađeno poljoprivredno zemljište	1.178,55	172,95
od čega: Šumsko zemljište	9.154,12	1.901,65

Izvor: Državni zavod za statistiku⁴⁸

Prema podacima Popisa poljoprivrede iz 2003. godine, od ukupno 1.131,27 ha voćnjaka na području Županije 214,67 ha su plantažni, dok je na području Grada od ukupno 141,53 ha voćnjaka 30,01 ha plantažnih. Prema istom izvoru, od ukupno 1.554,20 ha vinograda na području Županije, 920,73 ha je plantažnih dok je na području Križevaca od ukupno 259,08 ha vinograda 99,09 ha plantažnih.

Povrtlarstvo i voćarstvo

Na području Križevaca najviše se proizvodi krumpir te zelje, paprika, krastavci i salata pod plastenicima. Veličina posjeda, struktura terena i educirana radna snaga predstavljaju veliki razvojni potencijal, posebice u proizvodnji nekih vrsta povrća te kupina, malina, i sličnih kultura koje su radno intenzivne, a ne zahtijevaju velike poljoprivredne površine. U voćarskim kulturama dominiraju jabuka i šljiva, s manjim udjelom breskve, oraha, kupine, kruške i višnje, dok je ostalo proizvodnja za vlastite potrebe. U proizvodnji voća na području Grada je registrirano 5 ekoloških proizvođača, od kojih jedan proizvođač obavlja i dio prerade.

⁴⁸ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama (1. lipnja 2003.)

Tablica 14: Korištenje oranica i vrtova na području Križevaca u ha (2003.)

Oranice i vrtovi	Površina
Žitarice	5.113,58
Krumpir	45,86
Mahunasto povrće za suho zrno	8,44
Uljano sjemenje i plodovi	19,18
Duhan	-
Šećerna repa	0,29
Krmno bilje	646,68
Predivo bilje	-
Ostalo povrće	22,2
Bilje za upotrebu u parfumeriji i farmaciji (aromatsko i ljekovito) i ostalo bilje	1,83
Cvijeće i ukrasno bilje, sjemenje i sadni materijal	0,8
Ugari	270,15
Ukupno	6.129,01

Izvor: Državni zavod za statistiku⁴⁹

Tablica 15: Voćnjaci na području Križevaca prema vrstama voća (2003.)

Vrsta voćke	Ukupan broj stabala	Od toga broj stabala na plantažama	Od toga površina plantaža u ha
Šljive	25.800	767	1,35
Jabuke	34.455	17.722	11,36
Kruške	8.418	2.017	1,95
Trešnje	3.193	-	-
Višnje	2.697	20	0,03
Breskve i nektarine	5.854	1.544	2,21
Marelice	1.497	112	0,51
Smokve	158	-	-
Citrusi	39	-	-
Orasi	13.841	2.100 ⁵⁰	6,01
Bademi	7	-	-
Lješnjaci	4.108	2.161	4,69

Izvor: Državni zavod za statistiku⁵¹

⁴⁹ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Površina korištenih oranica i vrtova (1. lipnja 2003.)

⁵⁰ Od 2.100 oraha na plantažama samo je 200 rodni stabala.

⁵¹ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Voćnjaci

Vinogradarstvo

Od ukupno 1.554,20 ha vinograda u Koprivničko-križevačkoj županiji, u Križevcima je bilo 259,08 ha, što je najveća pojedinačna površina promatrajući gradove i općine u Županiji. Prema Popisu poljoprivrede iz 2003. godine, u Županiji je bilo ukupno 5.745.000 trsa, od čega je na području Križevaca čak 1.133.000 trsa, čime su Križevci i po broju trsova uvjerljivo najveći u Županiji (drugi je Sveti Petar Orehovec sa tek 649.000 trsa). Ipak, od 920,73 ha plantažnih vinograda na području Županije, u Križevcima ih je bilo samo 99,09 ha, odnosno od ukupno 3.195.000 trsa u plantažnim vinogradima na području Županije, na području Križevaca ih je bilo samo 386.000.⁵² Budući da dio pratećih objekata uz vinograde čine tradicionalne klijeti, oni predstavljaju značajan potencijal za razvoj turističke ponude kraja.

Stočarstvo

U okviru poljoprivrede najznačajnija je stočarska proizvodnja, koju po namjeni možemo podijeliti na dio koji se odnosi na tov stoke za proizvodnju mesa i dio stočarske proizvodnje koji se odnosi na proizvodnju mlijeka. U proizvodnji mlijeka dominiraju poljoprivredni proizvođači koji imaju 10 i više krava, kojih je na području Grada oko 100. Neki od njih, zbog loših uvjeta poslovanja, niske cijene mlijeka, visoke cijene goriva i umjetnih gnojiva napuštaju proizvodnju mlijeka. U posljednje vrijeme izgrađene su 4 nove staje sa slobodnim načinom držanja, kapaciteta po 50 krava, sa izmuzištem, dok su ostalo objekti na vez. Dio tih objekata je renoviran (oko 30 objekata), a ostali se moraju urediti kako bi se dostigli minimalni tehnički standardi i poboljšali higijenski uvjeti u proizvodnji mlijeka. Uz proizvodnju mlijeka, neka obiteljska poljoprivredna gospodarstva obavljaju i njegovu preradu te plasman svježeg sira i mliječnih prerađevina na obližnja veća tržišta, prije svega u Zagreb.

Drugi dio stočarske proizvodnje odnosi se na tov stoke i svinja. Prema podacima Hrvatske poljoprivredne komore za razdoblje 2009.-2011. godine, u prosjeku se godišnje isporuči oko 11.500 tovljenika, sa prosječnim stanjem u proizvodnji 6.500 komada. Nadalje, prosječno se godišnje isporuči oko 11.000 junadi, dok se još tolike količine nalaze u proizvodnji.

Za tov stoke izgrađena su 2 nova objekta za tov u sklopu Operativnog programa razvoja stočarske proizvodnje Ministarstva poljoprivrede, dok su ostalo stariji objekti. Naime,

⁵² Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Površine vinograda i broj trsova (1. lipnja 2003.)

kontinuirano se tovom bavi još 15-tak obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji imaju kapacitete preko 100 grla u turnusu, dok se ostali bave povremeno ili samo jedan ciklus godišnje, a što prije svega ovisi o osiguranoj količini hrane iz vlastite proizvodnje.

Prema pasminskom sastavu većinu krava na području Grada čine krave simentalске pasmine. Prema podacima Udruge uzgajivača simentalškog goveda⁵³ na području Grada Križevaca nalazi se oko 3.400 krava simentalске pasmine. Prema podacima Udruge uzgajivača holstein goveda, na području Križevaca je 400 krava holstein pasmine.

U svinjogojskoj proizvodnji manje je zastupljena proizvodnja prasadi, a broj gospodarstava koji drže krmače sve je manji. Trenutno se 10-ak specijaliziranih gospodarstava bavi isključivo svinjogojstvom, dok ostali imaju mješovitu proizvodnju ili se povremeno bave tovom.

Tablica 16: Stoka, perad i ostale životinje u poljoprivrednim kućanstvima (2003.)

Vrsta	Koprivničko-križevačka županija	Križevci
Goveda	66.712	9.993
Svinje	163.186	23.791
Ovce	10.343	1.158
Koze	9.745	1.070
Konji	414	62
Magarci, mazge i mule	37	16
Kunići	39.524	4.374
Perad	814.799	150.069
Pčelinje zajednice - košnice	8.451	1.181

Izvor: Državni zavod za statistiku⁵⁴

Veliki problem kod većine gospodarstava koja se bave stočarskom proizvodnjom je neriješeno pitanje građevinskih dozvola i upisanog vlasništva nad objektima, a što je jedan od preduvjeta za ostvarivanje prava na poticaje po ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

⁵³ Udruga uzgajivača simentalškog goveda: Unaprjeđenje uzgoja simentalškog goveda na području grada Križevaca (2012.-2016. godine)

⁵⁴ Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003., Stoka, perad i ostale životinje (1. lipnja 2003.)

Problemi i potrebe u poljoprivredi

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne komore⁵⁵, problemi koji su prisutni u poljoprivrednoj proizvodnji na području Grada, a koja je većinom okrenuta proizvodnji stočne hrane za potrebe uzgoja i držanja stoke odnose se na:

- nedostatne poljoprivredne površine za ratarsku proizvodnju - kapaciteti u ratarskoj proizvodnji nisu dovoljni za proizvodnju stočne hrane, posebice u dijelu koji je namijenjen tovu stoke;
- usitnjeni posjedi – puno malih prostorno udaljenih parcela uzrokuje visoke troškove transporta i vrijeme potrebno za obavljanje djelatnosti;
- nije stavljeno u funkciju sve poljoprivredno zemljište;
- većina stočarskih objekata nema dovoljne skladišne kapacitete za gnojovku i kruti gnoj - problem kod provođenja Nitratne direktive Europske unije;
- problem legalizacije za dio objekata koji je izgrađen bez građevinske dozvole ili su povećani kapaciteti bez potrebne dokumentacije;
- problemi kod voćarske i povrtlarske proizvodnje odnose se na neorganiziranost, nedostatak prerađivačkih kapaciteta i postrojenja za sortiranje i pakiranje te potrebnih skladišnih kapaciteta za čuvanje proizvoda.

U okviru projekta AGRO INC provedeno je istraživanje o potrebama poljoprivrednika križevačkog kraja, čiji bi se rezultati mogli sažeti kako slijedi⁵⁶:

- potreba za skladišnim prostorima te silosima za žitarice i soju, zbog nedostatka takve infrastrukture na području;
- kod proizvođača voća i uzgajivača stoke za klanje velika je potreba za hladnjačama, a postoji veliki interes i za zajedničku klaonicu, jer se najbliža nalazi 30 km od Križevaca;
- uzgajivači stoke iskazali su veliki interes za aukcijsku dvoranu za stoku, jer trenutno najbliža je u Bjelovaru - takva bi se dvorana osim za aukcije mogla upotrebljavati i za razne izložbe i sajmove;
- zajednički distribucijski centar, koji bi malim poljoprivrednicima i poduzetnicima pružao pomoć kod smanjivanja logističkih i transportnih troškova;

⁵⁵ Podaci dostavljeni na zahtjev.

⁵⁶ Project AGRO INC: Performing researches and preparing database and the study of the business incubator development, May 2011

- najam specijalizirane poljoprivredne mehanizacije - za mnoge poljoprivrednike nije isplativo takvu opremu kupiti pa bi bili voljni unajmiti je;
- pomoć u marketingu, prodaji i distribuciji;
- zajednička, a time i jeftinija kupnja repromaterijala;
- pomoć kod ulaska na strana tržišta i uspostavljanja prekogranične suradnje;
- pomoć kod izrade prijave na natječaj za dodjelu potpora i subvencija;
- zbog velikih problema s neplaćanjima, iskazana je i potreba za zajedničkim financijskim uslugama i računovodstvom.

Prema rezultatima istog istraživanja, najvažnije potrebe poljoprivrednika prema sektorima proizvodnje moguće je istaknuti kako slijedi:

- 1) Uzgajivači svinja najviše su istaknuli potrebu za uslugama marketinga i distribucije te hladnjačama i silosima za skladištenje soje.
- 2) Proizvođači mlijeka i uzgajivači goveda naglasili su potrebu rješavanja problema skladištenja proizvoda (prvenstveno proizvođači sira), zatim organizacije zajedničke prodaje i distribucije mlijeka, nabave zajedničkih kamiona-hladnjača, zainteresiranost za najam poljoprivredne mehanizacije, problem sabirališta mlijeka te nedostatak aukcijske dvorane ili šatora za sajmove.
- 3) Proizvođači vina su prilikom ispitivanja istaknuli potrebu za zajedničkom prezentacijom njihovih proizvoda na jednom mjestu, distribucijom i pozicioniranjem njihovih vina na tržištu, potrebu stvaranja Križevačke vinske ceste, potrebu za proizvodnjom autohtonih vrsta vina, korištenjem domaćih vina u turizmu te pomoći u izradi prijave na natječaj za potpore.
- 4) Pčelari su istaknuli potrebu za zajedničkim skladištem, pomoći u izradi prijave na natječaj za potpore te zajedničkom kupovinom repromaterijala za zaštitu pčela.
- 5) Proizvođači voća imaju potrebu za hladnjačama, organizacijom zajedničke kupovine repromaterijala te mreža za zaštitu od životinja, najmom poljoprivredne mehanizacije i specijaliziranim edukacijama.

4.8. KULTURA I SPORT

4.8.1. Kultura

Na području Grada Križevaca djeluju 3 ustanove s područja kulture: Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci, Pučko otvoreno učilište Križevci, Gradski muzej Križevci te veliki broj udruga koje se bave promicanjem kulture, organizacijom kulturnih manifestacija i pratećih programa. Pučko otvoreno učilište Križevci je ustanova koja se podjednako bavi cjeloživotnim obrazovanjem te organizacijom programa iz kulture pa su stoga otvorena pitanja i potrebe koje se tiču Pučkog otvorenog učilišta obrađene u dijelu Analize koji se odnosi na obrazovanje.

4.8.1.1. Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci⁵⁷

Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci je kulturno, informacijsko i multimedijско središte Grada Križevaca i Kalničkog prigorja koje građanima osigurava pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja i razonode. Knjižnica djeluje na području Grada Križevaca, no opslužuje i šire područje sa 36.524 stanovnika. Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci je najstarija kulturna ustanova u gradu, potječe od Ilirske čitaonice koju je utemeljio Ljudevit Vukotinović 1838. godine i jedna je od najstarijih knjižnica i čitaonica u Hrvatskoj. U 165-godišnjoj povijesti knjižnice i čitaonice u Križevcima, bez obzira što je Knjižnica mijenjala ime i često se selila, ona nikada nije potpuno prestajala s radom i njezina aktivnost nije nikada potpuno zamrla. Smještena je u prizemlju i na prvom katu Hrvatskog doma, a trenutno su u tijeku radovi na bivšem Domu hrvatske vojske, gdje će se u narednom razdoblju Knjižnica preseliti. Gradska knjižnica financira se iz Proračuna Grada Križevaca, no usmjerena je i prema raznim drugim izvorima financiranja, kao što su EU fondovi, ministarstva, zaklade i slično. Potrebe s kojima se Knjižnica susreće mogu se sažeti kako slijedi:

- novi (veći) prostor (u realizaciji);
- elektronička zaštita knjižnične građe;
- samozaduživanje knjižnične građe;
- oprema i građa za slabovidne i slijepe osobe;
- knjigomat (ormarić za vraćanje knjiga izvan radnog vremena knjižnice).

⁵⁷ Podaci prikupljeni od predstavnika Gradske knjižnice primarnim istraživanjem.

4.8.1.2. Gradski muzej Križevci

Gradski muzej Križevci bavi se muzejsko-galerijskom djelatnošću te tako prikuplja, obrađuje, prezentira i publicira povijesnu, kulturnu i umjetničku građu i dokumente važne za područje Križevaca i okolice. Muzej djeluje od 1952. godine, a zgrada Muzeja i zgrada Likovne galerije povijesne su građevine koje pripadaju najstarijem dijelu grada. Uz sam Muzej, u dvorištu je uređen etnopark u kojemu su prezentirani primjerci tradicijske arhitekture potkalničkog kraja. Zgrada Likovne galerije ujedno je i prostor u kojemu se održavaju povremene izložbe, a izložbu stalnog postava Likovne galerije moguće je, zbog održavanja većeg broja drugih izložbi, pokazati javnosti samo tijekom ljetnih mjeseci. Likovna galerija nalazi se u središtu grada, neposredno uz gradski park, a njezin atrij jedan je od najugodnijih otvorenih prostora u gradu za razna kulturna događanja tijekom ljetnih mjeseci. U prizemlju je tijekom 2000. godine uređen kancelarijski prostor i tu se nalazi Uprava Gradskog muzeja. Muzej se financira iz Proračuna Grada Križevaca te zapošljava 4 djelatnika na neodređeno vrijeme i 1 volontera na određeno vrijeme radi stručnog osposobljavanja⁵⁸.

4.8.1.3. Udruge u kulturi

Na području Grada Križevaca djeluje veliki broj udruga u kulturi:

- Hrvatsko pjevačko društvo "Kalnik";
- Gradski puhački orkestar;
- Gornjogradsko dobrotvorno i kulturno društvo "Lipa";
- KUD "Križevci";
- KUD "Prigorje";
- Povijesno društvo Križevci;
- Križevački likovni krug;
- Kreativni veznik alternativnog razvoja kulture (KVARK);
- Promicanje obrazovanja, informiranja, novinarstva i tehnologija (Udruga P.O.I.N.T);
- Udruga za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić";
- Ogranak Matice hrvatske u Križevcima;
- Mažoretkinje Grada Križevaca;
- Urbana kultura i edukacija;

⁵⁸ www.mdc.hr/krizevci/

- Glas mladih;
- Udruga za ekonomiju zajedništva;
- Pjevački zbor Gospel;
- Katedralni pjevački zbor.

Navedene udruge bave se poticanjem i afirmacijom kulturnog stvaralaštva te unapređenjem vještina i sposobnosti djece i mladih, informiranjem i osvješćivanjem javnosti kroz tribine, konferencije, javne nastupe i kampanje, izvanškolskim i izvaninstitucionalnim obrazovanjem, stručnim usavršavanjem i cjeloživotnim obrazovanjem, razvojem multikulturalnosti, tolerancije, poštivanja različitosti, promicanjem kulturnih i povijesnih znamenitosti i ličnosti, organizacijom manifestacija i sl. Udruge ne zapošljavaju, a najčešće se susreću s problemima nedostatka prostora, financijskih sredstava za pokriće troškova voditelja i programa⁵⁹.

4.8.2. Sport

Sport i rekreacija vrlo su značajni za razvoj svake sredine, pa tako i za Grad Križevce. Poticanje i promicanje sporta u Križevcima se provodi kroz Program javnih potreba u sportu i rekreaciji u okviru Zajednice športskih udruga Križevci, koja predstavlja sportsku zajednicu pravnih osoba iz sustava sporta i drugih pravnih osoba čija je djelatnost značajna za sport i povezana je sa sportom. Zajednica je osnovana radi pružanja sportskih i rekreacijskih usluga, a uključena je u izgradnju, upravljanje, korištenje i održavanje sportskih objekata te broji 34 člana sa oko 2.000 sportaša, od čega je više od 1.000 sportaša mladih od 18 godina. Zajednica se financira iz Proračuna Grada Križevaca.

Tablica 17: Sredstva za sportske programe i aktivnosti u Proračunu Grada 2009. – 2011.

Osnova financiranja	2009.	2010.	2011.
Stručni rad u sportu	544.000,00	561.000,00	576.000,00
Rad sportskih klubova	615.000,00	580.000,00	642.624,00
Održavanje sportskih objekata i terena	176.000,00	129.000,00	130.000,00
Obnova i izgradnja sportskih objekata i terena	90.000,00	18.000,00	30.000,00
Programi Zajednice	90.000,00	60.000,00	80.000,00
Ukupno:	1.515.000,00	1.348.000,00	1.458.624,00

Izvor: Zajednica športskih udruga Križevci⁶⁰

⁵⁹ Podaci iz evidencija Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Križevaca.

⁶⁰ Informacija o stanju sporta u Gradu Križevcima s aktualnim prijedlozima, Zajednica športskih udruga Križevci, ožujak 2012.

Poseban se naglasak stavlja na poticanje sporta u predškolskim ustanovama te ustanovama odgoja i obrazovanja, i to u okviru:

- predškolskih programa u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja kroz programe atletike i Olimpijade dječjih vrtića;
- sportskih programa u osnovnim školama, kroz školska sportska društava;
- sportskih programa u srednjim školama, kroz školska sportska društava.

U planu je uspostavljanje Sportskog školskog saveza, u okviru kojeg bi se sustavno organizirala školska natjecanja. Pored toga postoje i školski sportski programi, koji se provode u 2 osnovne škole (koje imaju prostorne uvjete), a za uzrast djece od 8 do 10 godina, koja nisu uključena u sportske klubove, u cilju stjecanja osnovnih znanja, vještina, navika i za prilagodbu novim motoričkim aktivnostima (odbojka za djevojčice, rukomet, košarka te atletika za djevojčice i dječake). Tradicionalni i međunarodni programi se održavaju svake godine, a vezani su uz obilježavanje državnih praznika, promidžbe Grada i sporta.

Tablica 18: Sportski objekti i njihovo korištenje

GRADSKI STADION SA ATLETSKOM STAZOM

- Nogometno igralište uglavnom se koristi za odigravanje utakmica, a treninzi se na njemu održavaju samo kad to dozvoljavaju vremenski uvjeti, kako bi se sačuvalo za službena takmičenja. Pomoćno igralište ne zadovoljava uvjete za održavanje službenih utakmica te se na njemu održavaju treninzi svih selekcija. Potrebno je napomenuti da igralište nije ograđeno, a nalazi se uz prometnicu prema školi te su sportaši izloženi stalnoj opasnosti. Nogometni klub sa 8 selekcija u kojima participira oko 200 sportaša odigra oko 60 utakmica i održi preko 2.000 sati treninga.
- Atletski klub sa više od 40 atletičara svakodnevno trenira na gradskom stadionu u dvije smjene.
- Gradski stadion koriste osnovne i srednje škole, te VGUK za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture.
- Stadion također koriste i građani koji se rekreativno bave sportom.

SPORTSKA DVORANA OŠ LJ. MODECA

- U vremenu od 8.00 – 17.30 sati koristi se za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture, a u vremenu od 17.30 – 24.00 sata koristi se za održavanje treninga i odigravanje utakmica sljedećih klubova: ŽRK Mlinar sa 4 selekcije mladeži, RK KTC Križevci sa 4 selekcije mladeži, KK Radnik sa školom košarke, KK Križevci sa

školom košarke, Tae kwon do klub Radnik Križevci sa preko 120 sportaša.
MALA DVORANA OŠ LJUDEVITA MODECA – Nakon nastave koriste ju mažoretkinje i Tea kwon do klub Radnik Križevci.
DVORANA OŠ "VLADIMIR NAZOR" – Nakon nastave koristi je Karate klub Križevci, Stolno teniski klub i Streljački klub.
DVORANA GIMNAZIJE – S obzirom na dimenzije, nije je moguće koristiti za službena natjecanja, već se koristi za treninge KK Radnik i ŽOK Križevci.
PROSTOR VOJARNE – Priručno boćarsko igralište koristi Boćarski klub.
TENISKI TERENI GP RADNIK – Teniske terene koristi TK Radnik. Veliki problem je nedostatak natkrivenih terena što bi se moglo riješiti odabirom adekvatne podloge u novoj dvorani i omogućiti igranje tenisa u zimskim periodu.
KUGLAČKI KLUB ELEKTRA – Treninge i utakmice odigrava u Koprivnici gdje igrači putuju najmanje 3 puta tjedno. U novoj dvorani planiran je prostor kuglane.
MOTOCIKLISTIČKI KLUB KRIŽEVCI – 7 godina za redom prvaci Republike Hrvatske. Ukazuje se potreba za izgradnjom motociklističke staze za trening vozača.
AKADEMSKI KONJIČKI KLUB KRIŽEVCI – Izgrađen novi teren koji je potrebno opremiti sa preponama i popratnom opremom.

Izvor: Zajednica športskih udruga Križevci⁶¹

Glavni problem na koji nailaze svi sportski klubovi, kao i društva sportske rekreacije je neadekvatna i nedostatna sportska infrastruktura. Kao posljedica takvog stanja, u 2010. godini dolazi do pada broja sportaša i to prvenstveno najmlađih, kojima roditelji nezadovoljni uvjetima i terminima u kojima njihova djeca treniraju, ne dozvoljavaju da budu članovi takvih sportskih sredina. Razvojne potrebe križevačkog sporta obuhvaćaju:

- detaljnu analizu stanja sporta te izradu Strategije razvoja sporta u Gradu Križevcima;

⁶¹ Ibid.

- jedinstvenu bazu podataka i informacija – integralni informacijski sustav (baza podataka svih sportskih objekata i igrališta u Križevcima) u cilju što boljeg informiranja građana o djelovanju sportskih udruga te o mogućnostima bavljenja sportsko-rekreacijskim sadržajima, postignutim rezultatima i raspoloživim sportsko-rekreacijskim prostorima i uvjetima;
- nogometno igralište sa umjetnom travom (time bi se djelomično riješio problem treniranja i odigravanja utakmica za više od 250 sportaša i sportašica);
- trodijelnu i jednu dvodijelnu školsku sportsku dvoranu pri dvjema gradskim osnovnim školama, čime bi se djelomično riješio problem nedostatnih termina za trening dva rukometna kluba, dva košarkaška kluba, odbojkaškog kluba i borilačkih sportova sa više od 500 sportaša - izrađeni idejni projekti za obje sportske dvorane, vrijeme realizacije ovisi o izboru modela financiranja (poželjno 3-5 godina);
- atletsku stazu s adekvatnom podlogom (postojeća se urušava, puna je rupa i opasna, ne samo za sportaše atletskog kluba već i školsku djecu koja svakodnevno provode nastavu tjelesne i zdravstvene kulture), procjena vrijednosti projekta rekonstrukcije prema troškovniku iznosi oko 2 milijuna kuna⁶².

⁶² Podaci Zajednice športskih udruga Križevci.

4.9. TURIZAM

Područje Grada Križevaca izuzetno je bogato kulturno-povijesnim znamenitostima, prirodnim ljepotama, brojnim seoskim gospodarstvima, vinogradima i klijetima, ali i tradicionalnim manifestacijama te narodnim običajima, koji zajedno predstavljaju vrlo dobre preduvjete za razvoj turizma. Mogućnosti razvoja turizma ovog kraja detaljno su analizirane i predstavljene u *Studiji razvoja turizma križevačko-kalničke regije*⁶³ iz 2004. godine, u čijoj su izradi zajednički sudjelovali Grad Križevci te Općine Kalnik, Gornja Rijeka, Sveti Petar Orehovec i Sveti Ivan Žabno. Turizam je prepoznat i u Projektima ukupnog razvoja i Prostornim planovima općina križevačko-kalničkoga kraja. Regionalni operativni plan (ROP) Koprivničko-križevačke županije⁶⁴ također zaključuje da postojeći potencijal turizma Županije nije značajnije iskorišten, iako je poznata i priznata činjenica da turizam potencijalno može postati jedan od glavnih nositelja gospodarskog razvoja šireg križevačkog područja.

Današnju turističku ponudu Križevaca i okolice odlikuje nedostatak turističke infrastrukture i centralnog mjesta za posjetitelje, nedovoljno valorizirana kulturna i prirodna baština, slaba prepoznatljivost područja kao popularne turističke destinacije te nedostatna promidžba i marketing turističkih manifestacija i brendiranje Grada, nedovoljna smještajna i nedovoljno raznovrsna ugostiteljska ponuda, nepovezanost i slabost gospodarskih subjekata u turizmu, nedovoljna izgrađenost biciklističkih staza, konjičkih staza, šetnica, planinarskih staza i staza za brdski biciklizam, nedovoljno afirmiran vinski turizam, nedostatak konferencijskih prostora, slaba uključenost lokalnog stanovništva u turizam kao i nedovoljan broj obrazovanog stručnog kadra u turizmu. Stoga su kao glavni ciljevi Turističke zajednice grada Križevaca za 2012. godinu definirani:

- unapređenje općih uvjeta boravka turista podizanjem kvalitete turističkih i drugih usluga, očuvanjem i stvaranjem prepoznatljivog i privlačnog turističkog okruženja i osiguranjem turističkog gostoprimstva na području Grada Križevaca;
- poboljšanje postojeće i razvoj nove kulturne i turističke ponude Grada Križevaca i okolice sa naglaskom na boljoj prepoznatljivosti regije;
- promocija turizma križevačke regije;

⁶³ Studija razvoja turizma križevačko-kalničke regije, Križevci, rujan 2004.

⁶⁴ http://www.pora.com.hr/doc/ROP_2006-2013.pdf

- kontinuirana edukacija i osposobljavanje postojećih i potencijalnih sudionika u turizmu – razvijanje svijesti o važnosti turizma i zaštite okoliša;
- povezivanje i okrupnjavanje turističke ponude križevačko-kalničke regije (Prigorja) te usuglašavanje strategije razvoja iste te rad na razvoju Prigorja kao popularne turističke destinacije kontinentalne Hrvatske.

Turistička zajednica Grada Križevaca ima jednog stalnog zaposlenog, direktoricu Turističkog ureda i jednog volontera. Turistički je ured potrebno kadrovski ojačati sa dodatnom osobom zbog povećanja opsega poslovanja i aktivnosti, no trenutna financijska situacija to ne dozvoljava pa je potrebno razmotriti druge mogućnosti kadrovskog osnaživanja (primjerice, razvoj volonterstva u turizmu).

Što se tiče kretanja na području turizma, tijekom 2011. godine uočen je pozitivan trend i nastavak rasta turističkog prometa na području Križevaca. Iako se smještajni kapaciteti u gradu nisu promijenili u odnosu na ranije, niti u kvantiteti, ni u kvaliteti, u postojećih 100 kreveta u sobama i apartmanima za iznajmljivanje, guesthouse-u i jednom objektu seoskog turizma broj dolazaka i noćenja gotovo da se utrostručio. U Križevcima je tijekom 2011. godine boravilo više od 2.000 posjetitelja koji su u prosjeku proveli u gradu 2,71 noć. Broj stranih noćenja u odnosu na 2010. godinu se utrostručio. Za razliku od 2010. godine kada su 56,3% noćenja ostvarivali domaći gosti, u 2011. godini taj je postotak pao na 51,8%⁶⁵.

Tablica 19: Dolasci i noćenja turista, TZ Križevci, siječanj-prosinac 2011.

Lokalna turistička zajednica: Križevci (Koprivničko-križevačka) / Vremenski period Siječanj - Prosinac 2011									
zemlja	Siječanj - Prosinac 2011			Siječanj - Prosinac 2010			indeks 2011 / 2010		
	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja	% noćenja	dolasci	noćenja	
Ukupno	2.198	5.975	100	1.282	2.156	100	171	277	
Domaći turisti	1.353	3.093	51.8	789	1.214	56.3	171	255	
Strani turisti	845	2.882	48.2	493	942	43.7	171	306	

Izvor: Statistički podaci pružatelja smještaja predani u Turistički ured u Križevcima i uneseni u bazu podataka Hrvatske turističke zajednice

⁶⁵ Podaci Turističke zajednice Grada Križevaca.

5. ZAKLJUČAK

Analiza socijalnog i ekonomskog stanja na području Grada Križevaca daje detaljan uvid u situaciju, probleme i potrebe u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj skrbi, gospodarstvu, poljoprivredi, kulturi, turizmu, sportu i drugim sektorima, no ona ne predlaže plan i mjere rješavanja navedenih problema, već kao sveobuhvatna analiza, predstavlja polazište za izradu dugoročne Strategije razvoja Grada Križevaca.

Dokument je izrađen kao jedna od aktivnosti u okviru projekta *DESONE - Izrada regionalnih programa i planova za dostizanje više razine razvoja društva i podizanje standarda u mikro-regiji Barcs i Koprivničko-križevačkoj županiji*, sufinanciranog od strane Europske unije kroz prekogranični program IPA Mađarska-Hrvatska 2007-2013. Prilikom izrade Analize, održani su brojni sastanci, kontaktirane su obrazovne, zdravstvene i socijalne ustanove te udruge, ali i pojedini gospodarski i poljoprivredni subjekti s područja Grada Križevaca, kako bi se došlo do što preciznijih podataka te steklo uvid u konkretne probleme i potrebe u svakom sektoru.

Istovremeno je od strane mađarskog projektnog partnera izrađena Analiza socijalnog i ekonomskog stanja na području Grada Barcsa pa tako sljedeća projektna aktivnost uključuje detaljnu raspravu o identificiranom stanju, ispitivanje sličnosti i različitosti u problemima i potrebama između gradova Križevaca i Barcsa, prijenos znanja i iskustava u rješavanju određenih socijalnih i ekonomskih pitanja te izradu studije razvoja koja će predložiti dugoročni plan rješavanja navedenih pitanja, iskorištavanja potencijalnih prilika i otklanjanja navedenih problema.